

HAJDÚ-BIHARI

XXXV. ÉVFOLYAM
187. SZÁM

ÁRA: 80 FILLÉR

1978. VIII. 10.,
CSÜTÖRTÖK

NAPLÓ

A MAGYAR SZOCIALISTA MUNKÁSPÁRTHAJDÚ-BIHAR MEGYEI BIZOTTSÁGÁNAK LAPJA

Plisszírozott anyagok,
Adidas szabadidő-ruhák,
bőr kabátok

Túteljesítette féléves tervét
a Debreceni Ruhagyár

A Debreceni Ruhagyár az év első felében 319 millió forint értékű terméket adott tájékoztatást Csibi Pál vezérigazgató. A bázis viszonyítva ez 116,8 százalékos teljesítménynek felel meg. Vagyis az év első 6 hónapjában a gyár 45 millió forint értékkel termelt többet, mint a múlt esztendő hasonló időszakában.

Az elért eredményekről, az új termékekről és a jövő évi programok kidolgozásáról adott tájékoztatást Csibi Pál vezérigazgató.

A hagyományos női ruhák és öltözékek mellett a Debreceni Ruhagyár az elmúlt időszakban több új, hazai és külföldi piacon egyaránt keresett termékkel jelent meg. Külföldi divatlapokban látott fotó alapján kísérleteztek ki és kezdtek meg az utólagos mintanyomással készülő plisszírozott ruhák termelését. Az eljárás lényege az, hogy a mintát magas hőfokon — 250 fokon — már a berakott kelmére viszik rá. Az eredmény: a tarka redők és a világos alap különleges játéka. 5-6 ezer darabot gyártanak ilyen eljárással — különböző mintákkal —, de a vezérigazgató elmondotta azt is, hogy a program szerint 1979-ben 25 ezer darabot készítenek.

A Debreceni Ruhagyár új termékei közé tartozik az Adidas szabadidő-ruha. Női, férfi- és gyermekmodellben több színben — piros, fekete, kék, barna — és változatban gyártják gyapjú, illetve pamutjersey anyagból. Ebben az esztendőben havonta haterzet készítenek. De az Adidas céggel folyó tárgyalások arra adnak biztatást, hogy jövőre már több száz ezret csinálnak az ismert tulipános névjegyű öltözékből a nagy világcégnél. Ha a megállapodást megkötik, akkor hazai piacra is több jut az elegáns, praktikus, nadrágból és kiskabátból álló szabadidő-öltözékből.

A Debreceni Ruhagyár idei első félévi új termékei közé tartoznak azok a bőr-

termékek — hosszú és rövid kabátok —, amelyeket a Pécsi Bőrgyár által szállított marhanappa anyagból készítenek. A bőr ruházati termékekből az évben húsz ezret gyártanak, de a jövő esztendőre már 40 ezret programoztak, s a szép termékek iránt nagy az érdeklődés a külföldi, tőkés piacokon is.

A feszes termelési program, illetve amiatt, hogy a gyár a viszonylag kis sorozatok előállításától sem húzódik ki, minden lehetőséget megragadnak a termelékenység növelésére. Ennek egyik lehetősége a különböző műszaki fejlesztés. A vezérigazgatótól kapott tájékoztatás szerint Pál Csaba technikus különleges, nagy termelékenységű gomblyukázó feladatokat szerkesztett, amely 64-féle programot tud elvégezni. Sokkal termelékenyebb ez az eljárás a korábbihoz képest, mert a korábbiaknál s lényegesen kevesebb fizikai erőre van hozzá szükség.

A fejlesztés másik útjára választották a termelési együttműködést. A Csepeli Jármű- és Varrógépgyárral megkötött szerződésük ezt a legjobban bizonyítja. A fővárosi üzem a napokban befejezi a ruhagyár ózdi gyárának gépi felújítását s az új termelőeszközökért a debreceniek csak használati díjat fizetnek. A csepeliek viszont Ozdon működés közben mutathatják be termékeiket vezetőiknek, vagyis egy reprezentatív bemutatótermet kaptak az együttműködési megállapodás keretében.

Ugyancsak együttműködésen alapul az a három varroda, amelyet a Debreceni Ruhagyár termelőszövetkezetekkel történő megállapodás alapján hoz létre. A szövetkezetek adják az épületet, teremtik meg a munka feltételeit, a gyár szállít gépeket, technológiát, vállalja a kiképzést. Ezáltal ezekben a termelőszövetkezetekben jelentős női munkaerőt tudnak majd foglalkoztatni.

Bizalomteli légkörben

Országunk társadalmi légkörét ma az egészséges bizalom hatja át. Bizalom az emberek becsületességében, hozzáértésében, a szocializmus ügye iránti áldozatkészségben. Minden területen biztosítva van a lehetőség, hogy az emberek a bizalom légkörében nyugodtan éljenek és dolgozzanak, mind magasabb színvonalon végessék munkájukat.

A bizalom szárnyakat ad az alkotó energiáknak. Az, aki tudja, hogy felelősséget nem értik félre szándékait, bátrabban kezdeményez, vállalja a felelősséget és nyíltan feltárja azt is, ha munkája nehézségeibe ütközik.

Jó ez a bizalom. Különösen azok tudják ezt értékelni, akik a korábbi évtizedekben tapasztalták az „előlegezett” bizalom légkörének nyomozó hatásait. Nyugtalanító volt tudni, hogy „hallgatják”, „figyelik”, a rábízott munkakörben, a munkapadnál, a gépnél feltételezett rossz szándékok lelepleződésére számíthatnak.

Ezért is mondjuk ma, hogy jó ez a bizalomteli légkör. S ha az utóbbi években több területen meggyorsult a műszaki fejlesztés, megjavult a vállalatok, intézmények vezetése, mindenféle érződik a társadalom ügyei iránti érdeklődés, látszik az emberek aktivitásának, ebben feltétlenül nagy szerepe van ennek a megváltozott, bizalomteli légkörnek.

De még jobb lenne, ha a bizalmat, a stabilitást törekvést sehol nem értelmeznék úgy, hogy az egyenlő az elkövetett hibák, sőt bűnös mulasztások eltussolásával, hogy a nagyobb hatáskör és felelősség egyenlő a háborjatlansággal, felelőtlenkedéssel. Már pedig, hogy vannak ilyen jelenségek, arra szinte mindenki tud példákat.

Szerencsére elmúlt az az időszak, amikor kis tévedésekért is mindjárt rendőrségi vagy államvédelmi nyomozás indult és könnyen rásütötték valakire, hogy az imperiaizmus szekértulaja. Ez már nem fordulhat elő. De az sajnos lehetséges, hogy több száz ezres vagy milliós károk elkövetői, erkölcsileg lejárt emberek legfeljebb szóbeli figyelmeztetésben vagy abban sem, részesüljenek. Sajnos, inkább gyakorlati vált az, hogy előbb foglalkoznak felelőtlenkedéssel, szerelmi ügyekkel, mintsem hogy felelősségre vonják azt, aki intézkedéseivel tetemes anyagi kárt okoz az országnak.

Tegyük többet érte, hogy a bizalomteli légkört senki se zavarja, ne rontsa. Akarjuk, hogy még jobban menjenek nálunk a dolgok.

Isidoro Malmierca Budapesten

Isidoro Malmierca, a Kubai Köztársaság külügyminisztere és kísérete szerdán a Hősök téri megkoszorúztatta a magyar hősök emlékművét. A koszorúzásnál jelen volt Hazi Vencel külügyminiszter-helyettes, Farkasinszky Lajos, a Fővárosi Tanács elnökhelyettese, Jakus Jenő, a Magyar Népköztársaság havannai nagykövete és Farkas Mihály vezérőrnagy, a Budapesti Helyőrség parancsnoka.

Ezt követően a külügyminisztériumban az időszerű nemzetközi kérdések megvitatásával folytatódott Pujá

Frigyess és Isidoro Malmierca tárgyalásai. A megbeszélésen — áttekintve a magyar-kubai kapcsolatok alakulását és továbbfejlesztésének lehetőségeit is — egyebek között foglalkoztak a két ország közötti vízumkénszer megújítását célzó dokumentumtervezettel.

A megbeszélésen részt vett Hazi Vencel, Jakus Jenő és ott voltak a külügyminisztérium vezető munkatársai. Jelen volt Elpidio Alvarez, a Kubai Köztársaság budapesti nagykövetségének ideiglenes

ügyvivője, és részt vett a megbeszélésen a kubai külügyminisztérium több vezető munkatársa. (MTI)

Losonczy Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke szerdán a Parlamentben fogadta Isidoro Malmiercát, a Kubai Köztársaság hivatalos, baráti látogatáson hazánkban tartózkodó külügyminiszterét.

(Folytatás a 2. oldalon)

Felkészülés az őszi szállítási csúcsforgalomra

Intézkedési terv a szállítóeszközök fokozott kihasználására

Kiadós munka elé néz a Volán 6. számú Vállalata. Az őszi szállítási csúcsforgalom ugyan még nem kezdődött meg, de az alapos előkészületek már folynak a vállalatnál. Azok a partnervállalatok, amelyek az őszi betakarítás idején előreláthatóan a Volán kocsijait foglalkoztatják, már előre jelezték, körülbelül mennyi árut kell a teherautóknak elszállítaniuk. A Debreceni Konzervgyár napi 165, a ZÖLDÉRT 150 tonna áru elszállítását jelezte előre. A cukorrépaszezonban mintegy 170 ezer tonna nyers répát kell a vállalat teherautóinak a cukorgyárakba szállítaniuk.

A megyei szállítási bizottság már most egyeztetette az igényeket és a tehergépjárművek kapacitását. A debreceni házigyár napi 900-1000 köbméter bányakavicsot használ fel. A termelés nem állhat meg, így a házigyárba folyamatosan szállítják az anyagot a volános teherautók.

A kabai cukorgyár az év első felében már megkapta az egész évi nyersanyagmennyiséget. A lengyel építők azonban nemrégiben újabb 4400 köbméter homokot kérték. A szállítást ötletes háromszög-fuvarozással oldották meg. Az ártándi kavicsbányában megrakták a gépkocsikat, amelyek a debreceni házigyárba vitték a kavi-

csot. Onnan a közeli homokbányába mentek a teherautók, majd rakodás után Kabára. A cukorgyár építkezéséről ismét vissza Ártándra. Az így kialakult háromszög-fuvarozásban az útvonal 65 százalékán rakodtak közlekedtek a teherautók.

Az őszi betakarítás csúcsidőszakában várhatóan a vasúti forgalom egy része a közútra terelődik. A megyében még ennek figyelembevételével is havonta körülbelül három ezer vasúti kocsit fogadását kell megoldani. A MÁV-Volán komplex brigádok jó együttműködésével, a munka szerveztségének javításával tíz százalékkal szeretnék csökkenteni a rakodási időt a 6-os Volán szocialista brigádjai.

A TEFU-darabárus főnökség kétszáz tehergépkocsija nemrégiben fejezte be a túrelőszállítását. A hat héti tartó akció során Hajdú-Bihar megye egész évi lakossági tüzelőanyag-szükségletének 30 százalékát szállították házhöz. A közel 110 ezer mázsa szén és tüzelőolaj mintegy tíz százalékkal több a múlt événél, s ez nemcsak a kedvezményes tüzelőakció sikerét, hanem a jó munkaszervezést is mutatja.

A szállítási kapacitás mellett nagyobb mértékű kihasználása érdekében a Debrecen-Budapest között közle-

kedő darabárus teherautók visszafelé a börtgyárnak szállítanak félkész bőrt vagy a pillisvörösvári kóport hozzák a megyei megrendelőkhöz.

Nemrégiben vezették be a vállalatnál az üdítő ital szállításának új rendszerét. Demecserből a Coca-cola és a Sztár család üdítő italainak szállításakor a gépjárművekről nem a raktárba viszik az üdítő italos rekeszeket, hanem azonnal a szállító-terítő teherautóra rakják át. A rakodás ily módon sokkal gyorsabb, a raklapra tett kólas rekeszek hamarabb jutnak el a megrendelőkhöz.

Az őszi szállítási csúcs feladatainak megoldására még ebben a hónapban intézkedési tervet készítenek a Volánnál.

Román kereskedelmi delegáció a megyében

Augusztus 8-án, kedden háromnapos látogatásra a megyébe érkezett Románia Bihar megyéjének négytagú kereskedelmi küldöttsége.

A román delegációt — melynek vezetője Biró Zoltán, a Bihar megyei Kereskedelmi Igazgatóság igazgatója, tagjai Cseke Erzsébet, a Bihar megyei pártbizottság munkatársa, Bologan Ioan, a Nagyvárad-i Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat igazgatója és Pertache Ioan vállalati igazgató — a magyar határon dr. Barabás Gábor, a megyei tanács kereskedelmi osztályának vezetője, Csorba Zoltánné, a kereskedelmi és vendéglátó vállalatok pártbizottságának titkára, Meszesi János, a ZÖL-

DERT Vállalat igazgatója és Geszti Imre, a Hajdú-Bihar megyei Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat igazgatója fogadta.

A Hajdú-Bihar megyei Tanács és a Hajdú-Bihar megyei Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat vendégeiként megyénkben tartózkodó román kereskedelmi küldöttség három nap során részletesen tanulmányozta a megye kereskedelmi vállalatainak hálózatfejlesztését, árubeszerezési tevékenységét, a boltvezetők jog- és hatáskörét, anyagi felelősségi rendszerét, az árürelátás módját.

A román vendégek augusztus 11-én, pénteken utaznak el a megyéből.

A Filharmónia bérletei az új zenei évadra ZENEI HÉT DEBRECENBEN

Az Országos Filharmónia Hajdú-Bihar megyei kirendeltsége meghirdette bérleteit az 1978-79-es zenei évadra. A zenekedvelők számos bérleti sorozat között választhatnak.

A nagyzenekari bérleti sorozat tizenegy hangversenyből áll. Az első koncert október 16-án lesz a Bartók Teremben. A nyitóhangversenyt a berlini szimfonikus zenekar szolgáltatja, az együttműködő Günther Herbig vezényli. Október 30-án kerül sor a második hangversenyre, a Debreceni MÁV Filharmónikus Zenekara és a Kodály Kórus az Operaház énekművészeivel mutatja be Dvorák: Stabat mater című oratóriumát. Vezényel Gulyás György. Az évad során a Debreceni MÁV Filharmónikus Zenekara nyolc hangversenyt ad, a berliniek kivül még két vendégegyüttest láthat, hallhat a közönség. Novemberben a Budapesti Filharmóniai Társaság Zenekara látogat Debrecenbe, vezényel Kóródi András, közreműködik Sudlik Mária, 1979. május 28-án pedig az angol Northern Symphony Orchestra koncertezik a városban. A zenekedvelők több vendégkarmester művészetét is élvezhetik, így például Sándor

János, Borbély Gyula, a japán Kobajasi Kenicsiro és az NDK-beli Frank Morgens-tern áll majd az emelvényen. A Kodály Kórus ebben a bérleti sorozatban két hangversenyt ad.

Kiváló külföldi és hazai szólisták is szerepelnek a programban, így például az NDK-beli Christian Funke (hegedű), Alexander Brusilovszkij (szovjet hegedűs), Andrej Gavrilov szovjet zongorista, továbbá a magyar zenei élet olyan kitűnő képviselői, mint Schiff András, Antal István, Falvai Sándor és mások. Debreceni szólisták is fellépnek a hangversenyeken. Így például Gellén László, Gömöri Attila, Maruzsa János, Koós Gábor, Kedves Tamás. A nagyzenekari hangversenyek színhelye a Bartók Terem lesz, a koncertek mindig hétfői napon este fél nyolc órakor kezdődnek.

Kitűnő programot kínál a Zongorabérlet és a Mesterbérlet sorozat is. E hangversenyek a Zeneművészeti Főiskola nagytermében kerülnek sorra. Ránki Dezső és Rados Ferenc zongoraestje, a csehslóvák Zuzanna Ruzickova csemballóestje kitűnő zenei élménynek ígérkezik, akárcsak Irmay Kálmán, a japán Sumiko Nagaoka és az

angol Malcom Frager zongoraestje. A Mesterbérlet sorozatban bemutatkozik a lett kamarazenekar, s élvezhetik a nézők Kocsis Zoltán zongorajátékát, Alexander Brusilovszkij hegedűstjét, valamint Matuz István fuvolaestjét.

Az egyetemi, főiskolai hangversenyek közül kettőt a Debreceni MÁV Filharmónikus Zenekara és a Kodály Kórus ad együttesen, két alkalommal a MÁV Filharmónikus Zenekara és a Kodály Kórus ad együttesen a Debreceni Zeneművészeti Főiskola zenekara ad. Öt koncert — öt karmester. Gulyás György, Michel Corboz (Svájc), Szabó László, Martos László és Kobajasi Kenicsiro vezénylik majd az együtteseket.

A további bérleti sorozatok ismertetésére visszatérünk. A klasszikus és modern zeneirodalom alkotásait felölelő bérleti sorozatokra bérletek az Országos Filharmónia megyei kirendeltségén válthatók. December 4-től 10-ig gazdag programú zenei hét rendeznek Debrecenben, amelynek rendezvényeit a Magyar Rádió egyenes adásban közvetíti.

A népgazdaság fejével

Esztendőnként félmillió dollár kiadását teszi elkerülhetővé az a találmány, amelynek hasznosítását a közelmúltban kezdte meg patinás üvegyáraink egyike. A barna színű, úgynevezett cseppentős győgszeres üvegeket eddig külföldről kellett megvásárolni. A szabadalmat kapott eljárás módját nyújt a szükségletek hazai termelésből történő kielégítésére, jobb minőségű árut kínál, s a tervek szerint kivitelre is jut a gyártandó mennyiségből. A példa nem világrengető, ám igenis szemléletes, szinte kapcsolási rajzként mutatja, miként találkozik az egyéni érdekkeltség — így a feltalálóké — a csoportérdekeltséggel, a gyárral — ahol az új termék bel- és külföldi értékesítése az átlagosnál jobb hasznot ígér —, s e kettő a népgazdaságával, az ésszerű importtakarékossággal. Kézenfekvőnek látszik a következtetés: ez így természetes. Elvben igen. A gyakorlatban azonban könnyen megtörténhetett volna, az érdekeltek egyike hű a vállán, s azt mondja, sok a bibelődés az újdonsággal, hagyjuk tehát, anélkül is elfogadjuk a szintet ér el a gyár termékeinek jövedelmezősége.

Bezáratlan kör

Meghökkenítő, de korántsem ritka magatartás az ilyen. Elsikkad a népgazdaság érdekeltisége, mert érvényesítésének köré bezáratlan: gyakran a pusztá belátással, például gépvásárlásnál — a többféle érdekeltiséggel. Az idézett esetben ez létrejött, ám batorsággal lenne azt hinni, valamennyi ügyben így történik ez. Beérve az utalással: a népgazdaságnak fontos érdekeltisége fűződik ahhoz, hogy egy-egy beruházás költsége minél kisebb legyen, s a befektetett forintok gyorsan megtérüljenek. A tervező viszont — javadalmazás a kellő kulcsszámok alapján a beruházási költségek bizonyos százaléka — akkor jut nagyobb jövedelemhez, ha az új létesítmény sokba kerül, s az üzemeltető érdekeltisége sem megfelelő abban, hogy a pénz hamar kamatozni kezdjen.

Igenszak téves irányban keresendők a megoldás után, ha különféle adminisztratív rendelkezéseket sürgetve

vélnek elérni azt. Rendelkezésekben nincs hiány! Csak hogy sokféle gyakorlati ismeret bizonyította és bizonyítja, a népgazdasági feladatokat megértő, s az ilyen érdekeltek utat nyitó szemlélet- és cselekvési mód nem érhető el másként, mint a közgazdasági és jogi szabályozás összehangoltságával, a tudatosság és az érdekeltiség ötvözésével, azaz erkölcsi, anyagi korlátokkal és ösztörzőkkel. E két utóbbit ugyanis semmiféle ellentmondást nem rejt magában, egyik a másiknak kiegészítője, s olyannyira az, hogy annak híján nem teljesítheti rendeltetését. A gond éppen az, hogy hol az egyik, hol a másik elem halványul el, s ez megbontja az érdekek harmóniáját, tévútra taszítja a termelőket.

Egy gazda sok zsebe

Minden tonna megtakarított koolaj száz dollár kiadásától mentesíti a népgazdaságot. Ennek a ténynek az ismeretében már érthetővé válik, a legutóbbi években miért támogatta esztendőnként 200—300 millió forinttal az állam azokat a rekonstrukciós jellegű beruházásokat, melyek az energiafelhasználás ésszerűsítését — a fájlagos energiaigény mérséklését — is magukba foglalták. A népgazdaság devizát takarít meg — vagy használhat fel más, hatékonyabb célokra, például gépvásárlásra —, a vállalat pedig, mert hajlandó volt a népgazdaság fejével gondolkodni, állami támogatást kaphat a fejlesztéshez, amihez esetleg más-különböző nem lett volna elegendő pénz, de ha volt is, így a rekonstrukció olcsóbb. S nemcsak ennyi a haszon, hiszen mérséklődnek a kisebb energiaigény következtében a termékegységre jutó költségek; az áru versenyképesebb áron kerülhet forgalomba. Ennek ellenére a termelők nem tülekednek ezért a támogatásért.

Könnyen lehet, úgy vélik, lényegében mindegy, az egyetlen gazda, a társadalom melyik zsebéből melyik másikká rakja át a forintot, a devizát, ám az élet már sokszor bizonyította, e képletes zsebek szerepe korántsem azonos! Hatalmas, minőségi

különbőség van például a jó célok elérését ösztönző támogatások, s a gyatra munkát ellensúlyozó hozzájárulások között, bár egyik is, másik is forint, ugyanabból a zsebből kiemelve, ám nem ugyanabba beletéve. Ha tehát az állam nevében eljáró központi irányítás azt mondja — mint teszi ezt most —, mérsékli a támogatásokat, nem hajlandó átvállalni az eredmény nélküli munka következményeit, akkor népgazdasági célokat szolgál, ám úgy, hogy egyben a termelőhelyek közösségeinek érintett csoportját is, igaz, kényszerűen, de lépni készíti.

Illúziók nélkül

Sokféle hiedelem, naiv bizakodás tapad a népgazdasági szemlélet helyi érvényesítésének mai gyakorlatához. Vannak, akik az adminisztratív rendelkezésekre esküsznek, mások a gazdasági ösztönzést tartják mindenhatónak, s akadnak, akik úgy vélik, hatásosabbá kell tenni a meggyőzést, a felvilágosítást. A valóság az, hogy a népgazdasági szemléletet nem az említett — s a hozzájuk kapcsolódó más — tényezők egymástól független érvényesítése erősíti, hanem a társadalmi és gazdasági környezet egészének formálódása.

Nem illúziókat kell kergetni tehát, hanem következetesen keresni azokat a módszereket és eszközöket, melyek megbízható, szilárd, hosszú távon is alkalmas alapot kínálnak a különféle érdekek egyeztetéséhez. A tökéletes harmónia persze elérhetetlen, mivel az élet annyira változatos, s olyan gyorsan mutat fel új vonásokat. Mégis, a harmónia megközelítése nem reménytelen. Ehhez azonban elengedhetetlen, hogy a központi irányítás jól érzékeli mindazt, ami döntései nyomán a termelőhelyeken bekövetkezik, s hogy a vállalat erkölcsi kötelezettségei mellett anyagi érdekeltiségét is világosan lássa, amikor a népgazdaság fejével mer és akar gondolkodni. Ma a gazdaság mindkét szintjén még gyakoriak a homályba vesző részletek, ezért gyakori az is, hogy a népgazdaság érdekeinek érvényesítése elvi követelmény, jókívánság marad.

Veress Tamás

Harmónia és visszajelzés

Nagytól a kicsiny felé közelítve: tekintélyes jövedelemről esett el tavaly azért a népgazdaság, mert lábón, élő állatként is kényeztetni kellett, ahelyett, hogy tárolva, földolgozva került volna a teljes mennyiségű hús, húskészítmény a külföldi vevőkhöz. Az ok ismert: a sertéshústermelés s a hűtőterek, feldolgozó üzemek kibocsátó képessége között még nincs meg az összhang. Még nincsen meg; az ötödik ötéves tervben jelentős fejlesztéseket hajtanak végre, s a munka — az MSZMP Központi Bizottsága 1978. március 15-i határozata alapján — erőteljesen folytatódik 1980 után is. Leírhatjuk tehát: az ágazatok közötti kapcsolatoknak ezt a feszültségét az érintettek érzékelték, fölfigyelték a gyakorlat közvetítette visszajelzéseket, s a cselekedeteket ehhez igazították.

Most a kicsinyt, a gazdaság alapvető alkotóelemét, a termelőegységet szemügyre véve: gyakori eset, hogy a tényleges eredmények azért maradnak el a tervezettétől, mert elsikkadt a harmónia kialakítása, azaz a vállalati egységek tevékenységének összehangolása. Ha csupán mennyiséget nézünk, volt elegendő ember, anyag, gép, szerszám, megrendelés, tehát minden rendben levőnek tűnt. A baj akkor ütött be, amikor — késve — kiderült, az új présgépek nagy tömegben készülő alkatrészek fogadására, tárolására és osztályozására nem képes a raktár. Igaz, annak idején a raktárvezető „mondott valamit” a műszakiak értekezletén, de senki sem figyelt fel a jelzésre; kilenctetes idővesztéses lett ennek az ára, addig tartott az elengedhetetlen átalakítás a raktárakban, az osztályozó tereken.

Példánk parányi, ráadásul sajnálatosan mindennapos. Ahogy az ágazati kapcsolatokban, úgy a vállalati belső részegységek viszonyában is mind nagyobb szerepet kap a koordináció, az előzetes egyeztetés, hiszen a feladatok egyre bonyolultabbak. Amíg az ágazati kapcsolatok elemzésénél, javításánál érvényesül is ez a fölismerés, addig a vállalati részegységek harmóniájának ügye csak

véletlenszerűen, s akkor is rövid időre bukkan fel a teendők között, s úgy, hogy az érintettek sóhajtanak egy nagyot, mondván, ezt a dolgot egyszer már rendbe kell tenni. Az „ez a dolog” az egyik helyen a szerszámmellátás, a másikon a kikészítőüzem munkájának örökös akadozása, a harmadik helyen meg éppenséggel a készáru csomagolása, s egységgrakománnyá csoportosítása, azaz mind-mind olyan résztevékenység, ami visszahat a teljes tevékenységre.

Vállalatszociológiai vizsgálatok és napi tapasztalatok egyre nyomatékosabban figyelmeztetnek arra, hogy a termelőegységeken belül sokkal több jelzés, azaz információ termelődik, s kering a különböző információ csatornákon — ámde céltalanul —, mint amennyit a jelzőrendszer végpontjainál fölfigyelnék, elemelnék, értékelnek.

Egyszerűbben fogalmazva: mivel az információs rendszerből is hiányzik a harmónia, a lényegtelen és a lényeges egybemosódik, a vállalati agyközpont mindent tudni kíván, s valójában azért nem tud arról sem, ami számára elsősorban, nélkülözhetetlen lenne. Amíg a fontos és a kevésbé fontos szétválik, sok idő szalad el, egy már bekövetkezett hibát kell nehezen és költségesen korrigálni, ahelyett hogy időben tett intézkedésekkel megelőzték volna keletkezését.

A termelők egy szerényebb csoportja már rájött, hogy a részek közötti harmónia legalább olyan lényeges — ha nem lényegesebb —, mint a fejlesztési források forintjainak számolgotása, az új beruházások szükségessége hitel megszerzése, a munkaerő megtartása. S azért ennyire fontos, mert valójában minden más lépéshez ez a harmónia — a folytonosan újjáteremtett harmónia — nyit utat, kínál szilárd alapot. A visszajelzések rendkívüli értékét egyrészt ez, a harmónia létrejöttében játszott szerepük adja, másrészt az, hogy — kellő érzékkel — fölismerhető bennük a holnap, a jövő.

Lázár Gábor

Hétköznapi munkaverseny

Ha valaki fellelőz a Képzési és Munkaügyi Központ, annak 223. oldalán — munkaverseny, szocialista munkaverseny címszó alatt megduhadhat: a dolgozók önkéntes alkotó kezdeményezéséről van szó, melynek célja az üzemek előtt álló feladatok jobb végrehajtása, a gazdasági eredmények növelése érdekében. Kiténik még: „a versenyfeladatoknak összhangban kell lenniük a népgazdaság legfőbb célkitűzéseivel”.

Miért idéztük e lexikonban rögzített definíciót? Mindenekelőtt azért, mert a munkaverseny helyéről és szerepéről megannyi vita volt. Alighanem egyes korábbi, a lényegét torzító, formális vonások, kétes értékű eredmények hatására, sokan megkérdőjelezték eme „önkéntes alkotó kezdeményezés” gazdasági — még pontosabban szólva: közgazdasági — mivoltát. Tény: a klasszikus közgazdaságtan nem ismerte a munkaversenyt — akárcsak az újítómozgalmat, vagy a szocialista brigádokat —, ám a dolgozók felajánlásait a vállalati-népgazdasági tervek végrehajtásakor nem lehet figyelmen kívül hagyni. A brigádoknak viszont figyelembe kell venniük az idézett mondatot: összhangban a népgazdaság legfőbb célkitűzéseivel.

Eme összhangot azért hangsúlyozzuk nyomatékosan, mert a feladatok helytelen értelmezése néha kétségkívül többet árt, mint használ. Kiváltképp korábban sokan úgy vélték: akkor szolgáljuk legjobban vállalatunk érdekeit, ha többet termelünk. Ha a csapágygyártók több csapágyat, az alkatrészgyártók több alkatrészt, a gépipariak több gépet szerelnek össze, munkálnak meg, s juttatnak vállalatuk késztermékraktárába. Függetlenül attól, hogy a gyárnak, a megrendelőnek — a népgazdaságnak — szükségük van-e a termékekből a tervben szereplőknél többre. Így aztán a jó szándék, a dolgozók erőfeszítése nem járt igazi haszonnal, sőt: olykor indokolatlanul gyarapította a raktárakban heverő készleteket.

Az utóbbi évtizedben ritkaság számba megy, ha ilyen felajánlásról hallunk. A népgazdasági célkitűzések széles körben ismeretk, s a szocialista brigádok tagjai, vezetői, az üzemi versenyfelelősök jól tudják, hogy a mennyiségnél elsődlegesebb a minőség, s a pazarlás kétszeres vétek akkor, amikor a népgazdaság egyensúlyi helyzetet mindenütt takarékosan parancsol. Eleinte sokak számára szokatlannak tűnt, ha egy munkáskollektíva csupán annyit ajánlott fel: „teljesítjük tervünket”. Pedig a nagymérvű fluktuációk időszakában, mikor is mind több helyen okozott gondot a munkaerőhiány; a kooperációs lazaságok, az anyagellátási zökkenők, az akadozó szervezés közepette gyakorta az is már-már bravúrnak számított — s mi tagadás: esetenként bravúrnak számít ma is —, ha a termék a vállalt határidőre elkészül. A „teljesítjük tervünket” tehát korántsem jelentéktelen vállalat.

Önmagában természetesen kevés. De aligha van olyan üzem, üzemszék, szocialista brigád, amely meglegedne ennyivel. Versenyszervezősükben jobbra az is szerepel, hogy az eredményes munkát újításokkal, az időalap jobb — kapkodásmentes — kihasználásával segítik; ügyelnek arra, hogy minél kevesebb anyag menjen veszendőbe, tovább csökkentik a selejtet: javítják a minőséget.

Így volt ez három esztendeje, Magyarország felszabadulásának 30. évfordulójára, majd tavaly, a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulója tiszteletére indított jubileumi munkaverseny hónapjaiban. Valóban kiemelkedő, tetszetős eredmények keltettek figyelmet. Méltán szerepelt a Központi Statisztikai Hivatalnak az 1977. évi terv teljesítéséről, a népgazdaság fejlődéséről szóló — az idén februárban megjelent — jelentésében: „A fejlődés üteme az ágazatok többségében gyorsabb volt az előző évinél. A termelés növekedése teljes egészében a termelékenység emelkedéséből származott. Az elért eredményekhez hozzájárult a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójának tiszteletére széles körben kibontakoztató szocialista munkaverseny.”

Az évfordulón túl vagyunk; 1978 az ötödik ötéves tervidőszaknak se nem nyitó, sem pedig záró esztendeje — mihez kötődjék hát az ideai munkaverseny, mi legyen a cél, amelynek érdekében újabb felajánlások születnek? Január táján sok helyütt hangzott el e kérdés, s nem egy vállalatnál érkeztek jelzések: „alábbhagyott a munkaverseny lendülete”. Szerencsére e megtorpanás időleges volt csupán. Kitűnt: a munkaverseny folyamatos volt csupán. Kitűnt: a népgazdaság legfőbb célkitűzéseit szolgálja —, azt pedig az 1978. évi terv is rögzíti: „teljesítése mindenkitől felelősségteljes, odaadó munkát követel”.

Immár túl az esztendő derekán, kiderült az is: az év eleji versenyfelajánlások értékeséről, közös gondolkodásról tanúskodnak. A telexgépek kopogják a híreket: ... a Tisza Cípgyár dolgozói felajánlották, hogy javítsák a bőrcipők minőségét. A kellekeket, a segédanyagokat ésszerűen használják föl, s így csupán a tőkés importból származó anyagoknál tízmillió forint értékét takarítanak meg... A Tiszai Vegyi Kombinátban a jól dolgozó brigádoknak „köszönhetően jelentősek a sikerek az exporttervek teljesítésében...”

Hétköznapi munkaverseny lenne az ideai? Meglehet. Ám a népgazdaság teendői is hétköznapiak. Igaz olyan hétköznapiak élünk, amikor a feladatok mind nagyobbak, bonyolultabbak, s teljesítésükhöz mind kevésbé alkalmasak a tegnapi módszerek.

Földes Tamás

Dinnyeföldön

Bevallom, ilyenhez eddig még nem volt szerencsém. Azt már úgy ahogy megszokta a szemünk, hogy fölhasznált fehérednek szerte a határban, de hogy egy homokdomb derékig érő fölkiakörrel legyen körbe véve, azt most láttam először. Valahogy idegennek tűnik a Nyírség széli tájban, s nyilván ezért hasznos: a nyulak is idegennek tartják, nem mernek keresztüli ügyeskedni rajta.

Az újléai Új Élet Termelőszövetkezet negyvenöt holdas dinnyeföldjét védi ez a szokatlan kerítés. Kell, mert, ahogy Czentye József mondja: az a kis, alig egykilós nyúl beszembelenkedik, félmáza dinnyét is tönkre tesz. Nem eszi meg, csak éppen beleköszöl az éles fogaival.

Pedig hát a dinnye drága dolog, nem a mezei nyulnak való. Czentye József negydemagával a tsz dinnyésének felét gondolja kora tavasz óta. A magot is ő termelte meg tavaly, a palántát nevelgette, ültette, vegyszerrel, s ki tudná megmondani, hányszor végigment a kapával a homokdomb-

bocská hátán. Ez a darab föld másra nem is igen alkalmas, a szövetkezet ugyan eddig nem foglalkozott dinnyével, de hogy az idén a szomszéd, a bagaméri tsz úgy döntött, felhagy ezzel az ott hagyományos növényvel, az Új Életben meg úgy gondolták, megpróbálkoznak vele. Czentye József is Bagamérből telepedett át a létei határba.

Mit mutat most a dinnye? A laikusnak nem sokat. A kerítés tövében a szürke hajú „kaszás” dinnye inkább ecetes üvegbe kívánczolna még, a domb hajlatán ugyan már nagyobbak sötételemek, de Czentye József is azt mondja: várni kell, gyenge még. Azért megkínál, ettem már érettebb dinnyét is, amit pénzért adtak a piacon.

Mondom, hogy Debrecenben a hét végén húsz forint fölött volt az ára, ha ezt, mondjuk, tizenhártert bevinne, még hálásak is lennének érte. Rázza a fejét, szó sem lehet róla. Annyi pénzért már jó dinnyét kell adni. De hát lesz-e, s ha igen, mikor? Eddig az általuk művelt darabon tizennégy

N. Zs.

MEGBECSÜLT EMBEREK

A lakosság feladatai a különböző veszélyek esetén

Ma már mindenki számára fontos feladatként jelentkezik azon ismeretek elsajátítása, amelyek lehetővé teszik számunkra, hogy bármely veszélyhelyzetben meg tudjuk védeni saját magunkat, családtagjainkat, embertársainkat. Alkotmányunk világosan rögzíti, hogy: a haza védelme a Magyar Népköztársaság minden állampolgárának kötelessége. Ez azt jelenti, hogy mindenkinek készen kell állni arra, hogy az állampolgárok életét, a népgazdaság anyagi javait megvédje minden lehetséges veszélytől. Az eddigi tapasztalatok azt bizonyítják, hogy a különböző veszélyek elleni védelem nem oldható meg csupán technikai és szervezeti intézkedésekkel, hanem igényli a különböző ismeretek elsajátítását. Mindenki tudatosulni kell annak, hogy bármilyen veszély esetén van védelmi lehetőség. Ehhez azonban meg kell tanulni, hogyan kell embertársaink, önmagunk és családunk számára elsősegélyt nyújtani, a keletkező tüzeket leküzdni, az árvíz sújtotta területekről az embereket kimenteni, hogyan kell a romok alól a betemetetteket felkutatni, kivonni, és a radioaktív veszély esetén helyesen cselekedni.

Békében mindenkinek szükséges tanulmányozni az előforduló katasztrófák megelőzési feladatait, a tömegpusztító fegyver elleni védelem eszközeit, a mentő, mentesítő munkák módjait.

Az emberi élet, az egészség és a népgazdaság anyagi javai, kulturális értékei mindig ki vannak téve a veszélynek. Az atomkorszak bekövetkezésével ez a veszély növekedett és nem mondhatjuk azt, hogy a háború veszélye megszűnt. Annak ellenére, hogy a szocialista tábor orszárai — a Szovjetunió vezetésével — jelentős sikereket értek el a békeért és az emberi haladásért vívott harcban, reális lehetőséget teremtve a háború elkerülésére.

Az ellenség pusztító fegyvereivel szemben a lakosság védelme sikeresen megoldható a polgári védelem, a társ-fegyveresszervek és az egész nép közös összefogásával. Pártunk és kormányunk sok fáradságot, és a lehetőségeinkhez mérten bizonyos összeget áldoz azért, hogy az állampolgárok védelmét megoldja.

Állampolgáraink nagy többsége ma már hazafias kötelességének tartja a polgári védelmi kötelezettséget és aktívan közreműködik a védelmi feladatok megoldásában.

Dolgozóink felismerték, hogy a polgári védelem több mint a légtalomból volt. A dolgozó nép élete, egészsége és anyagi javainak védelme ugyanis nemcsak háború esetén veszélyeztetett.

Békében is találkozunk a veszély minden fajtájával. Nap mint nap olvassuk az újságban, halljuk a rádióban és látjuk a televízióban azokat a szerencsétlenségeket, baleseteket, amelyek az utcán, a lakásban, az üzemben történnek, valamint azokat a természeti katasztrófákat és elemi csapásokat, amelyek pusztítást okoznak.

Gyakran maga a technikai haladás is tesz ellenünk, amit például az angol hivatalos szervek közlései is bizonyítanak, a közlekedési balesetek növekedésével kapcsolatban. A motorizáció kezdete óta egyedül a közúti balesetek által több halálos baleset és sebesülés történt, mint a két világháborúban a hadi események következtében. Ez vonatkozik hazánkra is. A gépjárművek növekedésével Magyarországon is növekedett a közúti balesetek száma.

Aligha kell bizonyítani az elsősegélynyújtás elméleti és gyakorlati ismeretének fontosságát. Min-

denkinek célszerű tudni, hogy a megfelelő pillanatban mit kell tenni, hogyan kell intézkedni — néha csak kezdeményezni —, hogy embertársaink életét megmentsük, vagy súlyosabb sérülésektől megóvjuk.

Nemcsak az utcán, hanem lakóhelyünkön, munkahelyeinken is vannak különféle veszélyek, hiszen gyakran történnek balesetek figyelmetlenség, gondatlanság, bűnös és könnyelműség miatt. Ezért lényeges, hogy néhány fontos polgári védelmi szakismeret elsajátítson és a jártasság, illetve a készség szintjére emeljen a lakosság.

Milyen alapvető eljárásokat kell ismernie a lakosoknak például az elsősegélynyújtáskor?

Elsősorban fontos feladat a helyes magatartás tanúsítása, hiszen az elsősegélynyújtás egyik lényeges része, mivel a nyugalom, illetve nyugtalanság áttekered a szerencsétlenül járt személyre és környezetére. Elsősegélynyújtás esetén egyik legfontosabb feladat, hogy segítségért küldjünk, még ha az távol is van. Orvost, mentőt, vagy egy kiképzett polgári védelmi egészségügyi beosztottat kell értesíteni.

A veszélytől történő mentés során először a baleset okát és a veszély forrását kell megszüntetni. Ha például tüzet fogott egy ember ruhája, legjobb rádobni egy takarót, hogy elfojtsuk a tüzet.

Üzemi balesetnél először a járó gépeket kell leállítani. Gázzal mérgezett helyiségből a sérültet azonnal szabad levegőre kell vinni, miközben légzésvédő, vagy szükségvédő eszközöket alkalmazunk.

Az áramütés esetén gyakori, hogy a szenvedő alany az áramkörben marad. Nem tudja a vezeték elengedni vagy teste is továbbra is hozzá ér az áramforráshoz. Mielőtt a sérülttől hozzánk nyúlánk, meg kell győződni, nincs-e áram alatt, illetve az áramtalanítás megtörtént-e. Ha a sérült légzése és keringése (pulzus lüktetése) nem észlelhető, haladéktalanul meg kell kezdeni az újraélesztést. Amennyiben a balesetes él, az esetleges sérüléseit látjuk el (sebfedés, rögzítés), majd az elsősegélynyújtók megérkezéséig meglazított ruhával kényelmesen fekvő, betakarva pihentetjük. A segélynyújtás ideje alatt a sérült személyt állandóan figyelni kell, leginkább azért, hogy ájulás fenyegeti-e. Ezért minden sérültet le kell fektetni, vagy leültetni, még akkor is, ha kisebb kötéset kell a seben elhelyezni. A folyadékpótlásról itatással kell gondoskodni. Hűvös — lehetőleg sózott — teát kell itatni a sérülttel. A sebellátásnak lehetőleg sterilnek kell lenni. Életveszély esetén ez nem mindig lehetséges. Legfontosabb szabály, hogy a sebet sem tisztítani, sem mosni nem lehet, csak egy tiszta kötással a piszoktól és a kórokozók további behatolásától kell megvédeni.

Kiseb felületű sebekre (bőrhorzsolások, kisebb vágott sebek stb.) elég a gyors kötés, vagy a ragtapaszos kötés. A nagyobb és súlyosabb sérülések minden fajtájának — mélyebb sebek — ellátására az egyéni sebkötöző csomag szolgál. Mindenkinek tudni kell, hogy vatát, vagy csupán ragtapaszt a sebre soha nem szabad tenni. A vérzés helyes csillapítása kellő hig-

gadságot és megfelelő szakismerttet követel minden állampolgártól. Vérvesztés az emberi szervezet legyengülését okozhatja, sok esetben életveszélyt jelent. A vérzésnek két fajtája van: a vénás (gyűjtőeres) vérzés sötét színű, egyenletesen folyó vér, és az artériás (ütöeres) vérzés világos piros, a sebből spriccelő, lökészerűen folyó vér. Utóbbi különösen veszélyes. Spriccelő vérzésnél a nyomókötés felhelyezése igen gyakran életmentő.

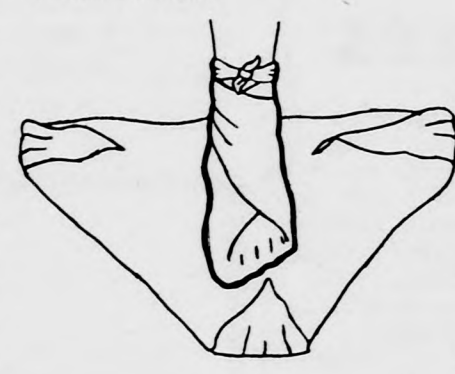
A legfontosabb: ügyeljünk arra, hogy az érleketést mindig a sebtől a szív között végezzük. Amennyiben hosszabb ideig tart, amíg az orvosi segítség megérkezik, vagy a szerencsétlenül járt személyt kórházba lehet szállítani, egy kis idő után — fél óra — a kötéset meg kell lazítani, hogy az érintett végtag elhalását vagy károsodását megakadályozzuk.

A belső vérzés tünete az oxigénhiány: a szerencsétlenül járt személy levegő után kapkod, erős szomjúságot, sápadtságot, nehezen tapintható pulzust, hidegveríték, ájulás stb. Sötét vér hányása gyomorsérülésre, világos habos vér köhögése tüdővérzésre, a véres széklet belső sérülésre utal.

Hő hatására, elektromos áram hatására égési sérülések keletkeznek. Az égési sérülés súlyossága függ annak kiterjedésétől és a beteg életkorától.

Az égési sérülések fokozatai: elsőfokú égés, a bőr pirosodása. Elsősegélynyújtásként fedőkötést alkalmazunk; másodfokú égésnél hólyagképződés észlelhető, heves fájdalommal jár. A hólyagot nem szabad felnyitni, ha már felszakadt a hólyag, a bőrt nem szabad eltávolítani. Steril kötszerrel kell fedni a sebfelületet; harmadfokú égésnél szenedések és mély sebek észle-

A láb lekötése

A vérző végtag alátámasztása

hetők, elsősegélynyújtásként nedves kötést és gyors betegszállítás kell alkalmazni, mivel életveszélyben van a sérült. Tilos az égési sebre bármilyen anyagot (kenőcsöt, olajat, zsírt, tojásfehérjét stb.) tenni!

Sav- és lúgmarások esetén az elsősegélynyújtónak a sav- és lúgmarásokat bő vízzel kell lemosni, a hólyagokat nem szabad felnyitni. Ezután az észrevehető bőrsérüléseket steril kötszerrel kell bekötöni.

A törött végtagokat (csontokat, kificamodott vagy kificamított ízületeket) sínberakással vagy rögzítéssel nyugalomba helyezjük. A helyes elsősegélynyújtástól függ sokszor a sérült végtagok használhatóságának visszanyerése. Nyugalombahelyezés közben a sérült szervek — kiváltéppel a karok esetében — háromszögletű kendőt kell alkalmazni vagy sínyaggal — ideiglenesen faléccal vagy rúddal stb. — azokat sínbe rakni.

Ameddig a tört csontok a bőrön nem hatolnak át, zárttörésről beszélünk. A többszörös, illetve a nyílt törés nagyon veszélyes. Ha a törött csontok a bőrön áthatolnak (a bőrt átszakítják), fennáll a fertőzés veszélye.

Az önálló, természetes légzés megszűnésekor sok esetben haladéktalanul a mesterséges légzés bevezetése szükséges.

Eredményesnek csak a szájból-szájba, vagy a szájtól-orrba lélegeztetés bizonyult, aminek segítségével sok sérültnek visszaadták az életet. Szívdobogás megszűnésekor a mesterséges lélegeztetést szívmaszázzsal kell kiegészíteni. A szív tájékán a kézfelülettel (tenyérrel)

Nyomókötés

Fejkötés

Az égett felület hűtése

percenként 60–70-szer erősen a mellenszóra kell csomóhatást gyakorolni. A mesterséges lélegeztetést a segélynyújtó a természetes légzésnek megfelelően végezze (16–20 belélegzést percenként). A levegőellátás legyen mechanikus — szájtól-szájba, szájtól-orrba lélegeztetés —, így a szív működés ismét felélénkül, az öntudat visszatér, ha az agyat friss, oxigéndús vérrrel látjuk el. A sérült személyek és sebesültek ájulásánál legfontosabb tudnivaló: biztosítani kell a légutak átjárhatóságát, a sérült hasrafejtését, a nyelv hátracsúszásának megakadályozása miatt. A szorosabb ruhadarabokat feltétlenül meg kell lazítani. Az öntudatlant soha nem szabad figyelni, a légzést pontosan kell figyelni. Szállításkor ügyelni kell arra, hogy milyen a szerencsétlenül járt személy általános közérlete.

Ma már igen fontosnak tartjuk minden háztartásban egy polgári védelmi úgynevezett „házi gyógyszerár” beszerzését, illetve felszerelését. Ebben legyen öt személyre szólóan öt darab steril sebkötöző csomag, két darab steril sebfező géz, egy csomag steril vatta, két darab rugalmas pólya, egy darab drótsín, egy tekercs ragtapasz, két darab háromszögkendő, egy darab vízhatlan fólia, egy tucat kötszalag, egy darab anatómiai csipesz, egy darab lázmérő, húsz darab orvosi szén, egy üveg nyugtatószer, húsz darab fájdalomcsillapító tabletta, bőrfertőtlenítő, szódabikarbóna, a végtagok leszorítására pedig egy méteres gumicső.

Az elmondottakkal az a célunk, hogy minden állampolgárt hozzásegítsünk ahhoz, hogy megismerje az elsősegélynyújtást, mivel a szakszerűtlen és figyelmen kívül hagyott cselekedetek a bajokat csak növelhetik. Minden állampolgárnak tisztában kell lennie azzal, hogy a helyes elsősegélynyújtás legtöbbször életéről és haláláról dönt.

MEGBECSÜLT EMBEREK

Véget ért a háromhónapos tanfolyam. A társadalmi parancsnokok képzésének egyik befejező gyakorlata a komplex harcászati foglalkozás, amelyen a munkás-őrök számot adnak a tanultakról.

A vegyi és tömegpusztító fegyverek elleni harcot elméletben már jól elsajátították. A harcászati foglalkozások gyakorlatban kellett bizonyítaniuk hozzáértésüket. A szakasszal Nagy Sándor részfoglalkozás-vezető ismertette a feladatot. Majd hirtelen robbanás rázta meg a levegőt. Tíz méterrel a felderítők előtt sűrű ködfüggöny képződött. Az élfelderítők rekordidő alatt beöltöztek a vegyivédelmi ruhába. A tejszerű ködben a vízszintes látás pár lépésre csökkent. Mégis nyugodt, begyakorolt mozdulatokkal végezték az előírt méréseket.

Foszgén — állapította meg Németh János a vegyi felderítő készülékre pillantva. Társa, Kovácsics László a sugárfelderítő készülékkel „vallatta” a terepet. Hirtelen szaporábban kattogott a műszer.

Sugárveszély! A sugárzás a megengedett határ fölé emelkedett — jelentette rádión a szakasszparancsnokának. Az intézkedés sem késlekedett. Gyors és összehangolt munkával behatárolták a veszélyes terepszakaszt, majd csatlakoztak az utóvédhez. Ezután következett a „diverzán” páros felderítésre. A me-

netbiztosítók hamarosan utolérték őket és rádióparancsra zárórúzzal elvágták menekülésük útvonalát.

A gyakorlat után a szakasszparancsnok megköszönte a jó munkát a felderítő raj parancsnokának. Juhos Sándornak, a Pest megyei Állami Építőipari Vállalat művezetőjének.

Könnyű neki, hiszen mint felderítő teljesített katonai szolgálatot — mondták a többiek. Dicséretben részesült Szendei István megbízott parancsnok is. Biztos helyzetfelismeréssel és határozott intézkedéseivel kiválóan végezte munkáját — mondta Perényi Sándor főtanár. Tizennyolc megyéből érkeztek az iskolába az egységek tagjai. Az itt tanultakat mint szakassz- és századparancsnok-helyettesek hasznosítják majd.

Rekkenő nyári nap, napon jár amatőr m ismeretes, óta ad ott galmas ta ebben az nyolcvan r Hatvannyo részben sz tíz lengyel vész dolgo a telepen, jos, Pályó, Kapcs, Sándor ve

Ujdonság hez képest központusa. Bár a tele számú von tók alkotja kilenc szö na, tanul mel rajta közben Ho vészno ok Tiszavasvá rolyné és B kitűnő szö érdeklődők terségének munka e meglepedé ges Máriaé néniékre j tó a latin rint „nome ka néniék is sokat ta roktól.

Ez a mu nem anny legalábbis rekszik r szakmai is sa, hogy ké állóan is 10—12 fő, gát a szöve galmas, egy va éjjel-na

A szöve néhány szö vely megke műhely azó Meghozza a gével jött e — társadalm Szellőző M szorosító é gas- és m aránt alkai kül dolgozó rök Anikó k készíteni ra is elmondta Mónus Imr lődési közp selte szívér annyira, hó vábbfejlesz nak, szere készítésére ni. Ez már megalapoz gos Közm megkapták tésre. Ezen ber kísérle szítással.

A festők lanul a t csoportját, zateszik, h rev válasz tudnak po megjelölni „ingázók” illetve mű tanárok jó sérletozó k rá, figyelme készsegeit.

TÓTH

A csá su széke te. A n a rekam asztalka — Öt a császa A nő lapocská ta és a o — Ne — A szenved — Be — Képz — Ak veteti a túl fiatal se legyen rám hal — Ah — Csá

A személyiségformálás jegyében

Látogatóban a hajdúnánási művésztelepen

Rekkenő hőséget ontott a nyári nap, amikor Hajdúnánáson jártam, a jubileumi amatőr művésztelepen. Mint ismeretes, a hajdúváros 1969 óta ad otthont a lelkes, szorgalmas társaságnak, amely ebben az évben több mint nyolcvan résztvevőt számlál. Hatvannyolc megyei (kisebb részben szabocs-zatmári) és tíz lengyel amatőr képzőművész dolgozik ezen a nyáron a telepen, öt tanár: Bíró Lajos, Pálfi Dénes, Török Anikó, Kapcsa János és Bihari Sándor vezetésével.

Újdonság a korábbi évekhez képest az, hogy a festőközpontúság tovább oldódott. Bár a telep legnagyobb létszámú vonulatát ma is a festők alkotják, ebben az évben kilenc szövevényes dolgoznak, tanulnak a szövevény, zömrel rajztanárok, akiket év közben Holb Margit iparművész oktató, most pedig Tiszavasariból Aranyos Károlyné és Róka Balázsné, két kitűnő szövevény vezető be az érdeklődőket a szövevény mesterségének rejtelmeibe. A munka egymás kölcsönös meglepedésére halad. Úveges Máriák szerint Aranyos néniékre joggal alkalmazható a latin közmondás, miszerint „nomen est omen”. Róka néniék szerint viszont ők is sokat tanulnak a rajztanároktól.

Ez a munka egyelőre még nem annyira alkotó jellegű, legalábbis nem mindenki törekszik rá. A legfőbb cél a szakmai ismeretek elsajátítása, hogy később mindenki önállóan is boldoguljon. Az a 10-12 fő, aki eljegyezte magát a szövevény, nagyon szorgalmas, egy kis túlzással szövevény éjjel-nappal dolgozik.

A szövevény kis mértékben, néhány szövevényes már tavaly megkezdődött, a grafikai műhely azonban teljesen új. Méghozzá a nánásiak segítségével jött létre. Csináltattak — társadalmi munkában — a Szellőző Művekben egy sokszorosító gépet, amely magas- és mélynyomásra egyaránt alkalmas. A gép remekül dolgozik — tájékoztat Török Anikó — lehet rézkarcot készíteni rajta. A tanárnő azt is elmondta, hogy elsősorban Mónus Imre, a nánási művelődési központ igazgatója viselte szívében a gép sorsát, olyannyira, hogy most már a továbbfejlesztésére is gondolkodik, szeretnének szitanyomat készítésére is alkalmassá tenni. Ez már nemcsak álom, de megalapozott terv: az Országos Közművelődési Alaptól megkapták a pénzt a fejlesztésre. Ezen a nyáron 7-8 ember kísérletezik a grafikai készítésével.

A festők alkotják változatlanul a telep legnépesebb csoportját, de a tanárok hozzáteszik, hogy nincsenek mezev választófalak. Azért sem tudnak pontos létszámokat megjelölni, mert akadnak „ingázók” egyik technikától, illetve műfajtól a másikig. A tanárok jó néven veszik a kísérletező kedvet, buzdítanak rá, figyelgetik az emberek készségeit, ki miben lehet a

legjobb? Az alkalmazott ágazatok bevezetése mindenképpen szélesíti az önkifejezés lehetőségének skáláját.

A telep résztvevői a köri és a stúdiótagokból verbuválódtak. A nyári program részben az évközi tevékenységre épül, ennek van leginkább hagyománya. De sokat jelent a szabadban történő festés lehetősége, s az a tény, hogy a köri tagoknak ezúttal képet is lehet csinálniuk. Év közben főleg stúdiómunka folyik, itt azonban tovább kell lépni, önállóan kell megválasztani a motívumot, egyenlőleg kell átírni a valóságot, a látványt, vagyis mindenki úgy építi a képet, ahogy tudja. Év közben, a műteremben a beállítások eleve megkomponálják a látványt, kint a szabadban sok a zavaró kislétszámú, mások a színhatások. Némelyik stúdiótag művészi alkotásra képes, a kezdő köri tagok a kezdők szintjén festenek. De nem is ez a lényeg, hanem a személyiségformálás, vallják a tanárok és a stúdiótagok egyöntetűen. A vizuális kultúrával felvértezett ember másképp nézi a világot, egyénisége megváltozik. S minthogy az egész Tiszántúlon nincs képzőművészeti gimnázium vagy rajztanárokat képző intézet, a Medgyessy Ferenc amatőr stúdióknak és képzőművészeti körnek be kell töltenie ezt a feladatot is. Vagyis megéneklés a közművelődés a vizuális nevelést, a rajztanárok továbbképzését átvette az oktatástól.

A telepen minden pénteken folyik korrigálás, konzultáció. A tagság ezt nagyon szereti. Más telepeken, ahol ez nincs benne a programban, szerfeltehetően hiányolják. A tagok ilyenkor alaposan kitakarítják a műtermeiket, kirakják a munkákat, s minden műteremben egy kis szakmai tanácskozás kezdődik. A korrigáló napoknak nagy a fegyelmű ereje: Nánáson olyan sohasem hangzik el, hogy például délre öt vázlat legyen készen, az emberek ennek ellenére szorgalmasan dolgoznak, mert minden héten eljön a pénteki nap... Nemcsak a tanárok, hanem a stúdiótagok is járnak műteremről műteremre, tanácsokat adnak, bírálnak.

A konzultációkon nagyon sokszor etikai kérdések is szóba kerülnek, ami ismét arra utal, hogy maguk a fiatalok is igénylik a személyiségformáló hatásokat. A telepen nem zárkoznak el egymástól, sőt igénylik egymás véleményét, a közösségi együttléteket.

A nyári három hét mind-egyikük életében nagyon fontos. Azért is persze, mert a tagság zöme máskor nem képes három hétig egyfolytában, összefüggően dolgozni. Meg is becsülik a telepet: a kör KISZ-szervezete például ebben az évben azt is vállalta, hogy a telep rendjéről ők fognak gondoskodni.

A nánási lakosság szereti az amatőröket, némelyiket személy szerint is ismeri. A helybeliek ragaszkodását mutatja, hogy az idén is sokan megtisztelték jelenlétükkel a megnyitói ünnepséget. Arra is van példa, hogy barátság szövevényes amatőrök között. A város vezetői ebben az évben is a régi barátsággal üdvözölték a telep résztvevőit, és tőlük telhetően minden segítséget megadtak számukra. Egy műteremben hátránnyal dolgoznak, zavartalanul.

Meglátogattam a grafikai és a szövevényes, s benéztem egy műterembe is. A két műhelyben lelkes munka folyt. Mindkét helyen egyetlen kérdéssel meredeztettem a tagok előtt: hogyan tovább? Debrecenben ugyanis sem a rézkarcok készítésére, sem a szövevényre nem lesz lehetőség. Hogy mi lesz, arra a tanárok sem tudtak választ adni, de erősen hangoztatták, hogy valamilyen megoldást keresni kellene, s bíznak is benne, hogy a megoldást megtalálják.

Bihari Sándor első ízben kapott tanári megbízatást a nyári telepen. Annak idején ő is a debreceni képzőművészeti körben kezdte. 1970-ben a Képzőművészeti Főiskolán folytatta tanulmányait. A kör munkája eredményének tudja be, hogy felvették a főiskolára, s hivatásos festőművész lett. Vajon mit tud most visszaadni mindabból, amit egykor a körben tanult?

A korrigáló tanárnak szerintem az a feladata, hogy arra az útra terelje a köri tagot, amelyet maga választ. Esztétikai és mesterségbeli tanácsokat egyaránt adhat, tehát szóban is korrigálhatja a képet, de meg is mutat-hatja, mitől lehetne jobb a kompozíció. Úgy érzem, ki tudtam választani azt a tisztított tagot, aki tanulhat tőlem. Ezekből a kapcsolatokból én is tanulok, mert minden ilyen kapcsolat voltaképpen kölcsönös.

A tiztagú lengyel csoport vezetője Alina Wawrzosek. Már tíz évvel ezelőtt is itt volt a telepen. Lublinban másképpen foglalkoznak az amatőr képzőművészekkel, ám a nánási tapasztalatok alapján a lengyel Kulturális Minisztérium segítségével Lublin megyében az ittenihez hasonló telepet szerveznek. Ilyen telep Lengyelország-szerte csak Lublinban van. Módszertanilag sokat tanultak, jól tudták hasznosítani a nánási tapasztalatokat. Tény, hogy a lengyel amatőrök másképp festenek, más stílust követnek. Am a Nánáson töltött napok nem mindegyikük elnyomta a stílus tekintetében sem. A legfontosabb mégis a barátság, a tartós emberi kapcsolat — vallja a népszerű Alina.

Bakó Endre

Mikus Sándor köszöntése

Több mint négy évtizede, hogy gazdagít bennünket alkotásaival Mikus Sándor szobrászművész, aki most tölti be 75. életévét. Mint szegény munkáscsalád gyermeke, autodidaktaként indult el pályáján, s tehetségével harcolta ki azt a támogatást, amelynek segítségével végképp a művészi hivatás mellett dönthetett. A harmincas években már elismerő kritikák, tekintélyes díjak kísérték szereplését; az 1937-es párizsi világiállításán bemutatott munkáit aranyéremmel tüntette ki a zsűri. Életútján a munka és a siker azóta is kitart mellette: mintegy 200 elkészült alkotása — kisplasztikák, érmek, köztéri szobrok vegyesen — szám szerint is imponálóan jellemzik teljesítményét. Eredményeiért két alkalommal Kossuth-díjat, érdemes, majd kiváló művészi címet kapott kormányzatunktól.

Művészi világának egysége abból a viszonyból fakad, amely őt egész munkássága folyamán a magyar szobrászat hagyományaihoz, valamint környezetének eseményeihez és embereihez fűzte. A szobrászat múltjának klasszikus tanításából indul ki, ám az ál-

Mikus Sándor „Haját fonó nő” című szobra

fizikai közdelem, az erő-kifejtés motívumaiból indul ki.

Kívánjuk, hogy a kiváló mester, akinek — Illyés Gyula szavaival szólva — „törekeny és engedő” figurái nemcsak a tűnő pillanatok, de a megtartó emberiség szimbólumai is, még sokáig, jó egészségben munkálkodják mindnyájunk öröme.

Tasnádi Attila

A magyar film harminc éve

Erdekes kiadványt jelentetett meg nemrégiben a Magyar Filmtudományi Intézet. Az állami filmgyártás megalakulásának 30. évfordulójára összeállított kötet az 1948-tól 1977 végéig bemutatott magyar játékfilmek forgalmazási adatait dolgozza fel.

A könyvből többek közt kiderül, hogy a vizsgált időszakban 433 hazai játékfilm került a közönség elé, s ezeket a magyar mozikban több mint 520 millió néző tekintette meg. Erdekes, hogy a népszerűségi lista élén ott olyan film áll, amelyeket a felszabadulást követő első tíz évben készítettek. Az abszolút rekordot Keleti Márton 1949-ben bemutatott filmje, a Málnás Miska tartja, 1976 végéig 48 ezernél is több előadáson vetítették, s összesen mintegy 9 és fél millióan látták. Közvetlenül ezután Kalmár László Gábor diák című operettfilmje következik, majd Bán Frigyes 1954-ben bemutatott kalandfilmjét, a Rákóczi hadnagyt, ezt követően az Állami Áruház és a Liliomfi című filmek találjuk a legnépszerűbb filmek sorának élén.

A látogatottságot figyelembe véve a rekordot Keleti Márton 1958-ban bemutatott Fekete szem éjszakája című zenés filmje tartja, amelyet 88,5 százalékos „helykihasználás” mellett vetítettek, majd sorban ezután a Gábor diák, a Civil a pályán és a Kiskrajcár következik. Ezeket — a Gábor diák kivételével — Keleti Márton rendezte, akinek összesen 37 filmjét tartja számon a filmográfia. Húsz-húsz játékfilmet készített Fábry Zoltán, Révész György és Várkonyi Zoltán.

Kalmár László vezeti azt a listát, amely azt mutatja, hogy egy rendező filmjeit átlagosan hányan nézték meg. A három általa rendezett filmet átlagban több mint négy és fél millió néző tekintette meg, négymillión felüli látogatottságot értek el Apáthy Imre filmjei. Csaknem négymillió átlaglag ugyancsak kiemelkedik a mezőnyből Nádasi Kálmán Lúdas Matyi és a Föltámadott a tenger című filmje is.

Tanulmányok a műfaji elemzés adatai is, mely szerint a vizsgált időszakban társadalmi drámákból 151, vígjátékokból és szatírákból 93, zenés filmekből pedig mindössze 13 készült hazai stúdiókban. Az operettfilmek előadásaira az időszak alatt 23 millió, a zenés vígjátékok vetítéseire 26 millió jegy kelt el, míg a kortárs társadalmi drámák összesen 133 millió nézőt vonzottak.

Szabó László: Tollrajz

Földgömbök — iskoláknak

TÓTH-MÁTHÉ MIKLÓS:

Konyak

A császár magas támlájú, diszes faragású széken ült, a lábát számolyon pihentette. A nő felkénygökre támaszkodva feküdt a rekamién. Közöttük alacsony márványasztalka. Dominóztak.

— Ön következik, barátnóm — mondta a császár.

A nő sokáig válogatott az elefántcsont laposkák között, majd hirtelen abbahagyta és a császárra pillantott.

— Nem unja még, felséged?

— A játék sohasem lehet unalmas. Ha szenvedéllyel játszunk!

— Beszélgezzünk inkább — kérte a nő.

— Képzeld magunkat házastársaknak.

— Akkor nagyon ritkán szólnánk — nevetett a császár. — Ön, gyermekem, még túl fiatal ahhoz, hogy egyáltalán elképzelése legyen a házastársak szokáslehetőségéről. Ha rám hallgat, inkább dominózzunk.

— Ahogy parancsolja, felséged.

— Csak kérem — legyintett a császár.

— De ha kívánja, beszélgethetünk is, de ne házastársi alapon. Mert akkor kénytelen leszek hosszán és kitaróan hallgatni.

Most a nő nevetett. Hosszú, finom ujjával a dominókat tologatta. A katonásan sorakozó laposkákat kis kupacba sepregette az asztalon.

— Úgy látom, végképp feladta — nézte fejcsóválva a császár. Kezdetünk egy másik partit. Ez különben tipikus női logika! Ha vesztésre áll, unja a játékot, ha győz, nem akar újat kezdeni.

A nő nem válaszolt, kezét óvatosan a császár kezére tette. Olyan mozdulattal, mintha az érverését akarna kitapintani.

— Nem fáradt, felség? — kérdezte hal-

— Nincs időm a fáradtságra, barátnóm. Ezt a luxust nem ismerheti a császár.

— A szemem alatt mély árok — folytatta a nő — a keze megrezgett, ahogy az imént megfogtam. Önnek pihenni kéne, felség!

A császár homlokán összefutottak a ráncok. Túrelmetlenül markolta meg a szék karfáját.

— Tudom — mondta sietve a nő —, merész, javaslatot tennem a császárnak. De ön ember is, felség! És ezt a körülményt úgy látom, teljesen figyelmen kívül hagy-

ja. Miért ez az örökös készenlét? Mi az, ami nem engedi megállni? Mi az, ami ösztönözött foggal országgyűléseken keresztül üzi, álmatlan éjszakákkal, sietve bekapott ebédekkel, nyugtalanul verő szívvel, akár egy buzdósót? Miért ez a sietőség, felség? Miért?!

A császár nem felelt rögtön. Maga elé tekintett elgondolkozva, ahogy az egy császárhoz és a nagy történelmi pillanatokhoz illik. És amikor már harmadszor pattant fel a „miért?”, dacos mosoly villant a szája sarkában és a históriás könyvekben eddig nem ismertett nyilatkozatot tette:

— A konyakért, barátnóm! Amit majd rólam fognak elnevezni! Az ize felséged lesz, a színe mint az égetett cukor és az ereje, csak legjobb gránátosaim víztisztségéhez mérhető!

Percnyi csönd után, szigorú keménységgel tette hozzá, inkább önmagának, mint a meglepett nőnek:

— De nem lesz olcsó! Azt a nedűt, drágán kell megfizetni!

Hajnalodott. Odakint „Éljen Napóleon!” kiáltással, hadnagyok vezényszavára sorakoztak a katonák és erőltetett menetben indultak Waterloo felé.

MA A MEGYÉBEN

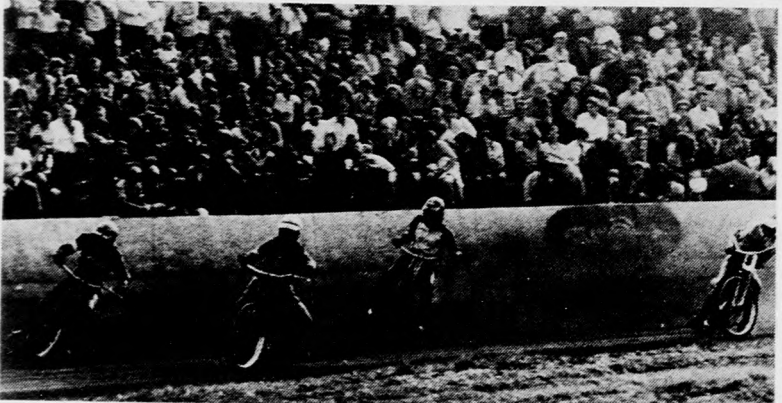
Hét mérkőzés az MNK-ban

A labdarúgó Magyar Népköztársasági Kupa hajdú-bihari selejtezőjének második fordulóját bonyolítják le a mai napon. Délután fél 5 órai kezdettel hét mérkőzést játszanak a csapatok a legjobb nyolc közé jutásért.

A csapatok párosítása és a mérkőzés játékevetője: **Biharnagybajom—DVSC** (Csáki), **Biharkeresztes—DMTE** (Juhász Gy.), **Sárrétudvari—D. Kinizsi** (Fazekas), **Vámospércs—D. Volán** (Szathmári), **Pocsaj—Hajdú Vasas** (Pataki), **Monostorpályi—Hajdúböszörményi Boescai** (Toronyai) és **Nádudvari Vörös Csillag TSE—Püspökladányi MÁV** Egvetett (Tóth S.).

Döntetlen esetén 11-es rúgások következnek.

Az MNK hajdú-bihari selejtezőjének nyolcadik mérkőzését, a Tiszacsege—Balmazújváros találkozót az újjáiroiaki nagyváradi vendégszereplése miatt elhalasztották. A mérkőzést szombaton 16 órai kezdettel játsszák le Tiszacsegen, játékevető Szarka.

Salakmotor — háromszor

Perényi Pál a D. Volán edzője

A megyénkben közkeletű salakpályás motorkerékpárversenyek az elkövetkező hetekben ismét sorra kerülnek Debrecenben. Folytatják a küzdelmeket az országos I. és II. osztályú csapatbajnokságokban, közben újból megrendezésre kerül az immár hagyományos alkotmány napi nemzetközi viadal is.

Augusztus 13-án, vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel a D. Volán Gázvezeték utcai sporttelepén kerül sor az I. osztályú csapatbajnokság első idényének első fordulójában a D. Volán—Borsodi Volán rangadóra. Ugyanekkor bonyolítják a II. osztályú csapatbajnokság is.

Augusztus 20-án, vasárnap délután 3 óráig nagy nemzetközi salakpályás motorkerékpáros viadalt rendez a

D. Volán. Ezen a versenyen — a jelentések szerint — Debrecen örökös vándordíjára jut a román, osztrák, bolgár, lengyel, NSZK-beli, olasz, NDK-beli résztvevők lesznek a magyar sportolókön kívül.

Szeptember 7-én, csütörtökön az OB I. és II. második fordulójára kerül sor. Ennek során Debrecenben lesz a D. Volán—Nyíregyházi Volán Dózsa összejáratás, a D. Volán rendezésében.

A debreceni versenyzőkre az eddigieknél is nagyobb feladatok várnak és a D. Volán versenyzőinek az edzéseit, szakmai irányítását a volt sokszoros magyar válogatott, többszörös bajnok **Perényi Pál** végzi, készíti fel őket az elkövetkező küzdelmekre.

F. K.

Atlétikai IBV

K. Szabó (Hajdú Vasas) bronzérmes nyert

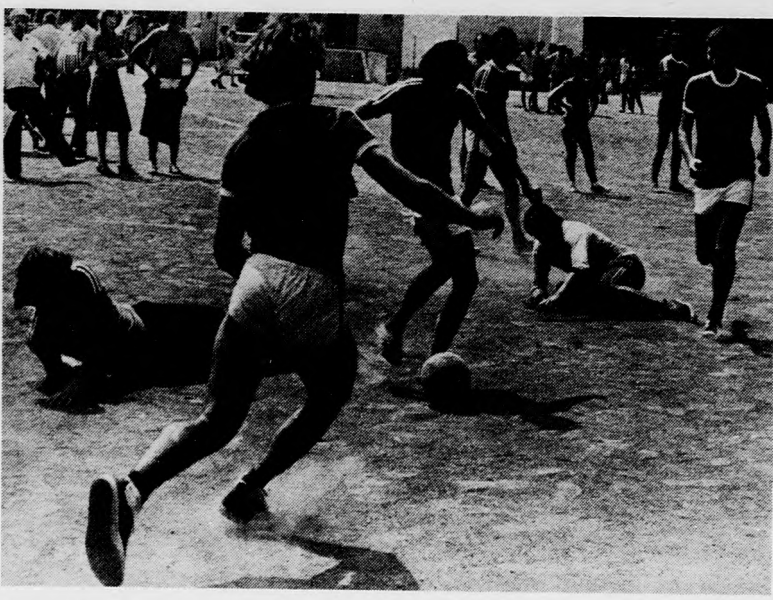
Bukarestben háromnapos viadal keretében rendezték meg a szocialista országok hagyományos ifjúsági barátság versenyének atlétikai küzdelmeit. A román fővárosban nyolc ország fiatal sportolói álltak rajthoz — a magyar küldöttségben Ágoston Sándor (DMTE) és K. Szabó Gábor (Hajdú Vasas) képviselte Hajdú-Bihar megye atlétikáját.

Kettőjük közül a még serdülő korosztályú téglási ver-

senző szerepelt jobban: a 18 esztendő fiatalok küzdelmében az 1500 m síkfutásban bronzérmes (3:53,6), a 3000 m síkfutásban pedig hatodik helyezést (8:29,6) szerzett K. Szabó Gábor. A debreceni Ágoston Sándor a 100 m síkfutás előfutámban 11,19-es idővel nem tudta kiharcolni a döntőbe jutást, a 4x100 m váltót — melynek a DMTE-versenyző is tagja volt — rossz váltás miatt kizárták a küzdelmekből.

TOTÓTANÁCSADÓ

(A csapatok tavalyi helyezése)	Népsport	Sportfog.	Rádió	Naplo
1. DMTE (9)—DVSC (3)	2,x	2,x	1,2	x,2,1
2. Szarvas (3)—Ózd (1)	1,x	x,1	1,x	x,1
3. K.-barcika (4)—BTASK (11)	1	1	1	1
4. SZMTE (6)—MVSC (2)	1,x	1,x	1,x	1
5. Kisvárdai (15)—Eger (5)	x,1	2	2	x,2
6. Bem SE (10)—Vác (10)	1,x	1,x	1,x	2,1
7. Bp. Spart. (7)—BKV Előre (16)	1	x,1	1,x	1
8. B.-gyarmat (4)—Volán (7)	1,x,2	x	x,2	2,x
9. 22. sz. Volán (6)—Építők (2)	x,2	1,2	2	2
10. KKFSE (17)—Budafok (8)	1,2	2,1	x,2	2
11. KOMEP (9)—Oroszlány (4)	1	1,x	1,2	1
12. Sopron (13)—Kömő (13)	1,x	x,2	1,2	1
13. Dorog (12)—Kaposvár (17)	x,1	x,1	x,2	1
14. PVSK (1)—Bauxitb. (3)	1,x	1,x	x	1
15. Fűzfő (15)—Bábolna (7)	1	1	1	1
16. Sabaria (14)—Bakony (12)	1,x	1,x	1	1

Izgalmas jelenet a labdarúgók küzdelmeiről

KPVDSZ tömegsportnap

Ezerkétszáz résztvevő Huszonegy pályán pattogott a labda

Vasárnap kora reggel zenező fogadta a DMTE nagyerdői sporttelepén Hajdú-Bihar megye kereskedelmi, pénzügyi és vendéglátóipari dolgozóit, akik a hagyományos KPVDSZ tömegsportnapra gyűlekeztek. Az ünnepélyes megnyitón **Fábán Lajos**, a KPVDSZ megyei bizottságának titkára köszöntötte a labdarúgópályá gyepeit felsorakozott 33 alapszervezet 1200 sportolóját. A küzdelmek reggel 9 órakor kezdődtek — a kispályás labdarúgók tíz pályán vetélkedtek, a kézilabdázók öt, a röplabdázók kettő, a tollaslabdázók pedig négy pályán mérték össze tudásukat. A labdajátékokban összesen 112 mérkőzést bonyolítottak le a szervezők, míg az atlétikai versenyszámokban csaknem félezer sportoló állt rajthoz.

A tömegsportnapon a hőség nem csökkentette a résztvevők lelkesedését — valamennyi sportágban nagy csaták után dönt el a helyezések sorsa. A legeredményesebb vállalatok szakszervezeti bizottságai részére kiírt serlegeket a Hajdú-Bihar megyei Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat, a balmazújvárosi AFESZ és a Hajdú—Szabolcs megyei Elelmiszer és Vegyiáru-nagykereskedelmi Vállalat kollektívái nyerték el. **Eredmények.**

Atlétika.

Nők. 60 m: 1. Bíró Balmazújvárosi, 2. Lelesz (Elelmiszer-kisker.), 3. Csordás (Hajdúhadházi). — **400 m:** 1. Bíró, 2. Pusztai (Ruházati Kisker.), 3. Varga (Elelmiszer-kisker.). — **Magas:** 1. Bíró, 2. Csokariné (Centrum Áruház), 3. Eszenyi (Ruházati Kisker.). — **Távol:** 1. Bíró,

2. Bartha (OTP), 3. Szabó (Elelmiszer-kisker.). — **Súly:** 1. Csordás (Hajdúhadházi), 2. Erős (Püspökladány), 3. Bazitné (MEH). — **Férfiak 100 m:** 1. Szöllösi (Püspökladány), 2. Fehér (Hajdúdorog), 3. Németh (Vegyesiparikkisker.). — **400 m:** 1. Bíró (Hajdúszabolcs), 2. Németh, 3. Kapás (Berettyóújfalui). — **Magas:** 1. Sustyák (Állami Biztosító), 2. Kállai (Vegyesiparikkisker.), 3. Bor (Püspökladány). — **Távol:** 1. Csendes (Balmazújváros), 2. Tóth, 3. Fehér (mindkettő Hajdúdorog). — **Súly:** 1. Fehér (Hajdúdorog), 2. Vallató (Vendéglátó), 3. Tóth (Hajdúdorog).

Kézilabda.

Férfiak: 1. Balmazújvárosi AFESZ, 2. Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó, 3. Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat. — **Nők:** 1. Polgári AFESZ, 2. Derecskei AFESZ, 3. Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat.

Kispályás labdarúgás. Férfiak: 1. Derecskei AFESZ, 2. Berettyóújfalui AFESZ, 3. HAJDÚSZÓV Vállalat. — **Nők:** 1. FÜSZERT, 2. Elelmiszer-kiskereskedelmi Vállalat, 3. Berettyóújfalui AFESZ.

Röplabda. Férfiak: 1. Vámospercsi AFESZ, 2. Püspökladányi Haladás AFESZ, 3. FÜSZERT. — **Nők:** 1. Vámospercsi AFESZ, 2. FÜSZERT, 3. Hajdú-Bihar megyei Vendéglátó.

Tollaslabda. Férfiak: 1. Kovács (Elelmiszer-kisker.), 2. Hajdú (Textilnagyker.), 3. Csoma (Elelmiszer-kisker.). — **Nők:** 1. Daku, 2. Gombos (mindketten Magyar Nemzeti Bank), 3. Pákáné (Elelmiszer-kisker.).

A sötét mezben játszó püspökladányiak a Vendéglátó ellen is győztek, s végeredményben a második helyen végeztek

SOROKBAN • SOROKBAN

Magyarország ifjúsági labdarúgó válogatottja 2-0 arányban győzött Japán ellen. A magyar együttesben helyet kapott **Fidler, Mohácsi és Sallai** (mindhárman DVSC), valamint **Durucskó (DMTE)**, aki a találkozó második gólját rúgta.

Ma, csütörtökön délelőtt kezdődik Belgrádban a XIV. kajak-kenu világbajnokság.

Sok meghívott vendége lesz a nyugat-berlini üsző-, műugró- és vízilabda világbajnokságnak. A díszvendégek

között ott lesz Joao Havelandge, a Nemzetközi Labdarúgó Szövetség brazil elnöke is, aki fiatal korában tagja volt hazája vízilabda válogatottjának, s ma is szerelmese ennek a sportágnak.

Japánba utazott Papp László háromszoros ökölvívó olimpiai bajnok. A magyar szakember Tokióban, Osakában és más városokban tart előadásokat, gyakorlati edzésbemutatókat.

Klubcsere. Hojszák (SZEOL) a jövőben a Dunaujvárosban, **Repka (D. Kohász)** a szegedi labdarúgócsapatban szerepel. Cs.

A döntetlenek páros mérkőzése?

A Baguióban folyó Karpov—Korcsnoj sakkvilágbajnoki döntő tizedik játszmája döntetlenül végződött. Így az eredmény változatlanul 1:0 a világbajnok Karpov javára. (A döntetlenek nem számítanak.) Az eddigiek arra engednek következtetni, hogy „maratoni páros mérkőzésre” van kilátás, és előfordulhat, hogy a két nagymester küzdelme több hónapig elhúzódik, hiszen hat győzelemre van szükség a cím megvédéséhez, illetve megszerzéséhez.

Mit láttunk az első tíz játszmában? Egy rendkívül óvatosan, de nagyon magabiztosan játszó Karpovot és egy kezdeményezésre mindig kész, de nagyobb hibaszázalékkal küzdő Korcsnojt. A két sakkozó játékeve között nincs lényeges különbség, ez a magyarázata a sok döntetlennek. A páros mérkőzés döntetlenjei nem voltak úgynevezett „szalon remik”, a döntetlen eredmény minden esetben nagy küzdelem után alakult ki. A vezetést Korcsnoj megszerezhetette volna, de nyert állását nem tudta döntéssé vinni, és nem sokkal később Karpov kihasználta Korcsnoj indiszponáltságát és megszerezte a vezetést. Az egyetlen döntéssel végződött játszmában Korcsnoj olyan kockázatot vállalt, amelyet egy nálánál gyengébb sakkozó ellen is hazárd vállalkozásnak kell tekintünk, rá is fizetett és Karpov elegáns stílusban lehengette.

Megnyitásméleti szempontból is „párbaj” a két világlétszámú mérkőzés. A találkozó előtt kérdéses volt, Karpov 1. e4-es megnyitására talál-e Korcsnoj megfelelő ellenszert. Több ízben a spanyol megnyitás nyílt változatát választotta Korcsnoj. A nehéz pozícióharcot vezető változat ellen eleinte Karpov nem tudott előnyt kiharcolni, de a 8. játszmában hozott újítása teljes sikert hozott számára. A tizedik játszmában viszont Korcsnoj javítást talált és kiegyenlített. Kíváncsian várjuk az elméleti vita folytatását.

Mit várhatunk a továbbiakban? Hangsúlyozni szeretnénk, hogy noha Karpov kitűnő formában van, és nagyon biztosan játszik, a mérkőzés változatlanul teljesen nyílt. Taktikája minden bizonnyal változatlan lesz, szilárd állásokra törekszik, és le fog csapni ellenfele minden apró hibájára. Korcsnoj nyilvánvalóan megkísérli az egyenlítést, világgal több ízben ért el már eddig is előnyösebb pozíciót. Persze neki kell többet kockáztatni. Minden bizonnyal nagyon sok döntetlen fog születni. Változás várható a megnyitási rendszerek alkalmazásában, hiszen egyik fél sem játszott ki még minden „aduját”. Az eddigiek alapján változatlanul Karpov tűnik esélyesebbnek. Az alábbiakban a páros mérkőzés 10. játszmáját mutatjuk be.

Karpov—Korcsnoj

Baguio, 1978

Spanyol megnyitás

1. e4, e5 2. Hf3, Hc6 3. Fb5, a6 4. Fa4, Hf6 5. 0—0, He4! (Korcsnoj tehát a nyolcadik játszmában elszenvedett veresége ellenére is kitart kedvenc változata mellett. Az elmélet mester ellenére szívesen választja.) 6. d4, b5 7. Fb3, d5 8. de5, Fe6 9. Hbd2 (Ez a lépés szokatlan ebben a változatban, 9. c3, illetve Ve2-es elágazások vezetnek ismertre. Karpov miután korábban nem tudott előnyt kihozni, ezzel a régebbi folytatással kísérletezik.) 9... He5, 10. c3, d4! (Ez a lépés már 1914-ben előfordult egy Capablanca—Lasker játszmában, amely döntetlenül végződött, de a másodhúzóknak voltak nehéz percei. Korcsnoj és szekundánsai valószínűleg ráakadtak a játszma és így ítélték meg, döntetlenre jó a változat. Hiszen a két játszmával előbb választott felépítés rossznak bizonyult.) 11. Hg5! (Újítás, az említett játszmában cd4 történt világos némi előnyével. A huszár átűzése 11... Vg5-re 12. Vf3! rendkívül erős lenne. Korcsnoj mindenesetre nem tartotta tanácsosnak belelenni a világbajnok otthon előkészített változatába.) 11... dc3, 12. He6, fe6: 13. bc3, Vd3 14. Hf3, Vd1: 15. Fd1, Fe7 (A vezérek cseréje után döntetlen színezetű végjáték alakult ki, ahol mindkét félnek vannak gyengeségei. Az eddigi taktikai csatapatét most a pozíciós lavírozás váltja fel. A kezdeményezés a Karpové, de a döntetlen már előrevetíti árnyékát.) 16. Fe3, Hd3 17. Fb3, Kf7 18. Bad1, Hde5+, He5: 20. Ff4, Hc4 21. Fe4, bc4: 22. Bd4, Fd6 23. Fe3, Bbb8 24. Be4, Bb2 25. a4, Ba2 26. g3, Bb8 27. Bd1, Bbb2 28. Bdd4 Bb1+, 29. Kg2, Bba1 30. Bh4, h6 31. Fe5, e3 32. Fa7, Ke6 33. Bg1, Fe7 34. Bh5, Ff6 (A világbajnok megpróbált manőverekkel zavart okozni és gyengébbeket kiprovokálni, Korcsnoj azonban pontosan védekezett. A döntetlen előrevetíti árnyékát.) 35. Be4, Kd7 36. Fb8, c6 37. Be4, Ba4 38. c4, Ba5 39. Fe5, Fe5: 40. Bhe5, Be5: 41. Be5, Ba4 42. Be4, Ba5 43. h4, h5 44. Bf4 és Karpov ajánlatára döntetlen.

Filep Tibor

Lovaglás

Szilvásvaradon nagy közönség előtt zajlottak az országos lovasbajnokság második fordulójának küzdelmei. A viadalon ott voltak a hajdú-bihari lovasok is, akik az alábbi eredményeket érték el.

Könnnyű osztályú díjlovaglás: 3. Végh (Debreceni AG. — Bagdad nevű lován). — 1977-es kezdő lovak díjgratása (120 cm): 2. Tóth (Debreceni AG. — Radar n. 1.). — **Középosztályú díjlovaglás,** A feladat: 3. Végh (Debreceni AG. — Bagdad n. 1.). — Ifjúsági díjgratás (120 cm): 2. Tóth (Debreceni AG. — Radar n. 1.). — **Vadászgratás, 140 cm, A kategória:** 1. Kordás (Hortobágyi AG. — Fűtő n. 1.). — 1977-es kezdő lovak díjgratása (130 cm): 2. Budai (Hortobágyi AG. — Furcsa n. 1.).

MNK

A labdarúgó Magyar Népköztársasági Kupa tizenhatos döntőjének ötödik fordulójában az alábbi eredményeket születtek.

I. csoport: Ú. Dózsa—Eger 5—0 (1—0). Góllövők: Schumann 2, Fekete, Fazekas és Töröcsik. **Békéscsaba—SZEOL AK 2—0 (1—0).** G.: Mártai, Vágási.

II. csoport: Rába ETO—Csepel 2—0 (1—0). G.: Onhausz és Hannich. **Pécsi VSK—Ferencváros 1—1 (0—0).** G.: Szabó, illetve Nyilasi. Az állás: FTC 6, Rába 5, PVSK 5, Csepel 4 pont.

III. csoport: Vasas—Kazincbarcika 2—0 (1—0). G.: Krisztin és Zombori. **Videoton—Tatabánya 2—0 (1—0).** G.: Rész és Nováth. Az állás: Vasas 7, Videoton 7, Tatabánya 3, Kazincbarcika 3 pont.

IV. csoport: Pécsi MSC—Bp. Honvéd 4—1 (kedden). **MTK—VM—Haladás VSE 2—0 (0—0).** G.: Borsó és Pekker. A csoport állása: Bp. Honvéd 7, PMSC 6, MTK—VM 4, Haladás 1 pont.

Az utolsó forduló párosítása: SZEOL—Ú. Dózsa, Békéscsaba—Eger, Csepel—Ferencváros, PVSK—Rába ETO, Tatabánya—Vasas, Videoton—Kazincbarcika, MTK—VM—Pécs, Haladás—Bp. Honvéd, Elmaradt: Haladás—Pécs.

Az ÁFÉSZ-ek is részt vesznek az őszi BNV-n

Hazánk 303 fogyasztási és értékesítő szövetkezete ma már egyre jelentősebb értékű, a lakossági ellátást segítő iparcikk termelésével is foglalkozik. Az ÁFÉSZ-ek árbevételének 4,8 százaléka ez az ágazat adja. Az egy év alatt előállított szövetkezeti iparcikk értéke országosan meghaladja a 4 milliárd forintot.

Hajdú-Bihar megyében a bevétel 5 százalékát biztosítja az ÁFÉSZ-ek ipari termelése. Ez évente 270-280 millió forint. Az ágazatban dolgozók száma — megyei összesítés szerint — meghaladja a 700 főt.

A szövetkezetek növekvő ipari tevékenységét alapul véve döntött a SZÖVOSZ elnöksége úgy, hogy a fogyasztási és értékesítő szövetkezetek az idén először az őszi Budapesti Nemzetközi Vásáron is bemutatják ipari termékeiket. Élelmiszer-ruházati cikkeket, di-

vat- és díszműveket, műanyagipari termékeket, szőnyegeket, építőanyagokat és más keresett árukat.

A nemzetközi vásárra eddig már 67 ÁFÉSZ és szövetkezeti vállalat jelentkezett. A szövetkezeti termékek a vásár 40-es számú pavilonjában, 850 négyzetméter alapterületen lesznek kiállítva. A bemutatott áruk elhelyezését a SZÖVORG vállalta.

A rendelkezésre álló területből például a szövetkezeti élelmiszeripar 200, a bórdíszmű és divatáru 40, a ruházati és építőanyagipar 160, a mezőgazdasági szerűkar pedig 40 négyzetméter bemutatóhelyet kapnak. A 40-es pavilonban szövetkezeti vendéglátóipari és egyéb gépek bemutatására is sor kerül.

Megyénk ÁFÉSZ-eit az őszi BNV-n a berettyóújfalui és a polgári fogyasztási és értékesítő szövetkezetek képviselik, száraztészta, illetve betonipari termékekkel.

Emelkedett a nyereségetek száma

Tízszerezésre nőtt az érdeklődés a hajdú-bihari takarékszövetkezetekben a nyereségetek iránt az év első felében. A sorsolási feltételek előnyös módosításának hatására megduplázódott a nyereségetek állományának növekedése a postahivataloknál és jelentős mértékben nőtt az OTP-fiókoknál is. Az országban a pénznyereségetek már jóval meghaladta az egymilliárd forintot, megyénkben pedig a 72 milliót.

1978. január elsejétől — a korábbi 10 000 forint átlagbetéttel szemben — a nyereségetek kiszámításánál 50 000 forint átlagbetét vehető figyelembe. Változott — nagyobb lett — a kifizethető

legmagasabb nyereséget is, amely korábban a negyedévi átlagbetét 200 százalékáról 250 százalékra emelkedett. A negyedévi sorsolások időpontja január, április, július és október hónap. A nyereségetek a betétkönyv bemutatása nélkül is hozzájárul a betéthez a betétet kezelő OTP-fiókok, posták és takarékszövetkezetek.

TANKÖNYV A DOLGOZÓKNAK. A dolgozók gimnáziuma esti és levelező tagozatainak tankönyvei megérkeztek a debreceni Ady Endre könyvesboltba, a tanulók ebben a boltban vásárolhatják meg őket.

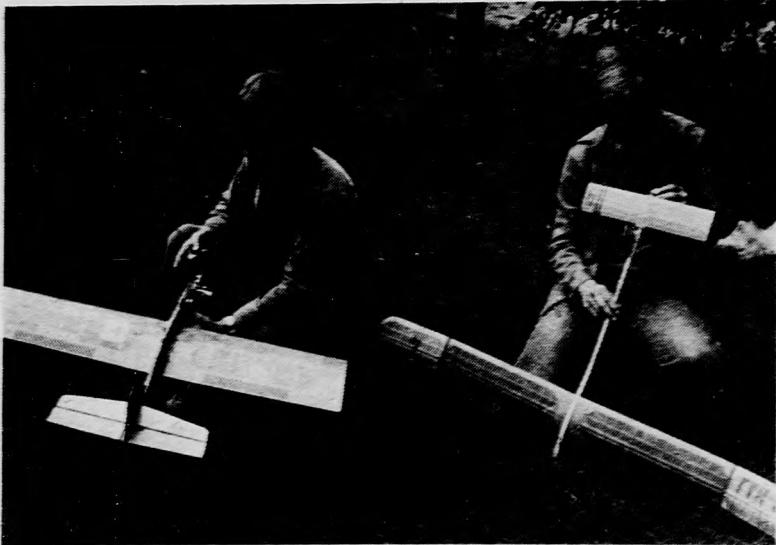
KÖZLEMÉNYEK

A Biharkezes nagyközségi közös Tanács V. B. értesíti a lakosságot, hogy Biharkezes és Ártánd községek ötvételek rendezési terve elkészült. A tervet a tanács 1978. augusztus 24-ig — észrevételek céljából — közszemlére teszi. A tervet hivatalos időben megtekinthető a nagyközségi közös tanács (Biharkezes, Felszabadulás, u. 49.) I. em. 29. sz. irodájában. (x)

Aramszűnet lesz augusztus 14-én, 7.00-17.00 óráig az Acsádi úton a Solyom utcától kifelé végig, a Kossuth és Béke Tsz-ek Acsádi út melletti majorjaiban, az Acsádi út környéki Bellegrón, a Solyom utcán az Acsádi úttól a Móra Ferenc utcáig, a

György, Fülöp, Irén, Endre, Adam, Eva, Kómvész, Kófaragó, Kószó, Kótykó, Sziás, Nagy Lajos, Józsa, Szűcs István, Karikás, Beregszászi, Tamás, Juhász, Szabó Pál, Veres Péter, Radnóti utcán végig, az építőgépesítő szakközépiskola gyakorlattelepén és a mögötte levő Béke Tsz majorjában, a Létai út mindkét oldalán a Rippel-Rónai utcától kifelé a gázszertelepi, a Gáspár, Csúri, Kézich, Vadli, Baka, Szarvas, Óz utcán végig, a Láhner utcán a vasúttól az Óz utcáig. (x)

A „Debreceni Konzervgyár átvette 156-os” háromszöretű, nagyméretű bélyegzője 1978. augusztus 1-én elveszett, ezen időponttól érvénytelen. (x)

Országos modellező bajnokságot nyertek

Debreceni sikerrel zárult Zánkán a napokban megrendezett országos úttörő modellező bajnokság. Az egy első és egy második helyet elért pártások jogot szereztek arra, hogy részt vegyenek a közeljövőben ugyancsak Zánkán megrendezendő nemzetközi úttörő modellező versenyen.

Pásztor Ferenc és Somogyi Attila nemcsak versenyzők, de jó barátok is. Egy iskolába jártak, a Hunyadi, együtt kezdtek a modellezést. A nyolcadik elvégzése után egy helyre jelentkeztek továbbtanulni, a Mechwart András Gépipari Szakközépiskolába.

A debreceni úttörőhözban kezdtek a modellezést. Kisebbségük után most érték el a legjobb eredményüket. A több éves kitartó gyakorlás, a hónapokig tartó modellezés, a gondos, nagy figyelmet igénylő, aprólékos munka meghozta gyümölcsét. Egy-egy modell elkészítéséhez hatvan óra szükséges. Különleges, dél-amerikai fából, az úgynevezett balsafából épül fel a repülőgép váza, ezt húzzák be egy finom rostú japán papírral, majd vékony lakkréteget kerül a modellre. A lakkozástól függ milyen simán, szépen kőznek a levegőben, vagy milyen gyorsaságot képesek elérni a kis repülőgép-modellek.

Pásztor Feri a vitorlázó kategóriában lett országos

első, 130 induló közül ő érte el a legjobb eredményt. Háromszor három percig kell a vitorlázógépnek a levegőben maradnia, ami nem könnyű. Jó siklással, jól megépített modell kell hozzá. Megfelelő időben kell felhúzni, és megfelelő pozícióban kell leoldani a kis masinát a kötélről, utána már szabadon repül. Ferinek mind a három startja kitűnően sikerült.

Somogyi Attila motoros körrepülővel vett részt a versenyen. Ennek a gépnek bizonyos programot kell végrehajtania. A közel 100 kilométer sebességgel repülő gépet egy 15 méter hosszú vezetékhezallal irányítják. Két sima körbepülés után háromszor bukfengetni kell a gépet. Amikor Attila versenyzett, erős szél fújt. Két sikeres bukfencc után a harmadikat már nem kockáztatta meg, mert a gép közel került a földhöz, felő volt, lezuhan. Így is megszerezte a második helyet. A nemzetközi bajnokságon kategóriát vált, megpróbál a sebességi versenyen elindulni. Itt csak a minél nagyobb sebesség elérése a cél, persze ehhez is jó gép kell.

Nagy izgalommal készülnek a nemzetközi bajnokságra. Kiváló mester készíti fel őket, Attila édesapja, Somogyi Zsigmond, aki maga is első osztályú versenyző.

Sz. E.

(Fotó: Fekete Gábor)

FURDÓBAL. A Revolver együttes játszik a Kereskedelmi furdóbalon augusztus 12-én, szombaton este 20 óráig.

MESEOLVASASSAL EGYBEKÖTÖTT KÖNYVBEMUTATÓT tartanak a gyerekeknek a darvasi könyvtárban augusztus 10-én, csütörtökön délután 5 óráig.

BERGMAN OTTHON. Ingmar Bergman, a világhírű svéd filmrendező ideiglenesen visszatér hazájába, hogy szinpadra vigye Strindberg „Háláltánc”-át a stockholmi királyi drámai színházban. Ugyanennek a darabnak a próbái folytak 1976-ban, amikor a rendezés állítólagos adócsalás miatt őrizetbe vette Bergman azt a külföldön él, és mindössze egyetlen filmet forgatott.

TÁMOGATÁS AZ ÁLLAMI GONDOZOTTAKNAK. A jövőben anyagi támogatással segítik a felnőtt kort elért és az életbe lépő állami gondozott fiatalokat — erről intézkedik az oktatási miniszter most megjelent rendelete. A rendelet egyebek között leszögezi: a gyermek- és ifjúságvédő intézetek, nevelőotthonok feladata annak előkészítése, hogy a családi támogatást nélkülöző állami gondozottak megalapozottabb körülmények között kezdhesék meg önálló életüket.

KERTBARÁTOKNAK. A Megyei Művelődési Központ Mathiasz kertbarát klubjának tagjai augusztus 10-én a szőlő zöldoltási munkái a házikertben címmel gyakorlati foglalkozáson vesznek részt Birinyi István (Db. Árva u. 5.) alatti kertjében.

HÍREK

1978. augusztus 10.,

csütörtök

Lőrincz napja

A Nap kél 4.33 — nyugszik 19.05 órakor

VÁRHATÓ IDŐJÁRÁS
csütörtök estig: Változóan felhős idő, néhány helyen futó záporral. Az erős, időnként viharos nyugati, északnyugati szél csak lassan mérséklődik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 22-27 fok között. (MTI)

SZIGETVÁRON MEGKEZDŐDTEK AZ ELŐKÉSZÜLTEK AZ EGY HÓNAP MÚLVA — szeptember 10-én — sorra kerülő hagyományos Zrínyi-emlékülésre. 1833 óta minden év szeptember 7-én, illetve a hozzá legközelebb eső vasárnapon a várvédő hősokrát emlékeznek meg a történelmi múltú dunántúli városokban. 1566. szeptember 7-én történt ugyanis Zrínyi Miklósnak és vítezének halálát megvívó ki-rohanása az egy hónapja ostromlott, teljesen elpusztult várból. Az eseménysorozat szeptember 6-án kezdődik: a több mint hatszáz tagot számláló ünneprádi kör akkor tartja a népi közgyűlést.

ISKOLÁBÓL HÉTVEGI PIHENŐHAZ. Vidám hétvéget töltött ötven nyugdíjas pedagógus az elmúlt héten a Debrecenről 12 kilométerre lévő Fancsika-pusztán. A Pedagógusok Szakszervezetének városi Bizottsága szervezte a kirándulást abba a tanyasi iskolába, mely elhagyott épületét egy évvel ezelőtt alakították át hétvégi pihenőháznak sok-sok társadalmi munkával. A volt iskolában többek között pedagógusokat üdültenek, tantestületi üléseket, hétvégi kirándulásokat szerveznek. Társadalmi összefogással most sportpálya készül a pedagógusoknak.

MORZSOL, DARÁL, SZESKÁZIK, SZELEMLÉ, FÜR és gyalul a Veszprémi Mezőgazdasági Gépgyártó és Szolgáltató Vállalatnál kialakított új háztáji robot prototípusa. A variálható új gép a háztáji gazdaságok leggyakoribb és legnehezebb munkáit könnyíti meg, így elsősorban az állatok etelédének előkészítését és az otthoni barkácsolást. Ezzel a berendezéssel 40 százalékkal olcsóbban gépesíthetik a háztáji gazdaságot, mint ha egyenként vásárolnák meg külön-külön motorral a kis gépeket. A háztáji robot sorozatgyártását jövőre kezdik meg. A fejlesztése sem fejeződött be: a következő években meg akarják oldani azt, hogy adapterként öntözőberendezés és fejgép is csatlakoztatható legyen hozzá.

ÚJ AUTOBUSZJÁRAT. A Volán 20. számú Vállalat augusztus 10-től új buszjáratot indít Budapest és Nagyvárad között. Az új járat megynkben is több községet — így Komádit, Kőrszegapártit, Berekböszörményt, Biharkezeset és Ártándot — érint.

ÉVFORDULÓNAPTÁR

Százöt évvel ezelőtt, 1873. augusztus 10-én született — és 72 éves korában, 1945. júliusában hunyt el — Petrovics Elek ismert műtörténész.

Középszkolának elvégzése után jogi doktorátust szerzett, és csaknem két évtizeden át a belügyminisztérium tisztviselőjeként dolgozott. 1914-ben lett a budapesti Szépművészeti Múzeum igazgatója. 1921-től 1935-ig főigazgatója, miközben hosszú éveken át egyeztető alelnöke volt a Magyar Nemzeti Múzeumnak is. Nagy érdemeket szerzett a Szépművészeti Múzeum fejlesztésében, gyűjteményeinek európai színvonalra emelésében. 1918-tól szerkesztette a Szépművészeti Múzeum évkönyvét, 1922-től pedig a Művészeti Pantheon sorozatot.

Kora egyik leghaladóbb, legszélesebb látókörű kritikus volt. Cikkei, tanulmányai — egyebek között — a Budapesti Szemle, a Huszadik Században, a Művészetben, az Új Időkben, a Vasárnapi Újságban és a Pester Lloyd hasábjain jelentek meg rendszeresen. Főként a XIX. és a XX. század képzőművészetét foglalkoztatta; sokat tett Ferenczy Károly és általában a nagy-bányaiak elismertetéséért.

A Nyári Egyetem hírei

Ma, augusztus 10-én fél 9-kor a debreceni Nyári Egyetem hallgatói dr. Fülöp Szántó Endre Tanulás és személység című előadását hallgathatják, majd fél 12-kor ugyancsak ő angol nyelvű előadást tart a nyelvtanításról. Fél 12-kor hangzik el dr. Oláh Tibor francia nyelvű előadása is a magyar animációs filmről.

A KODÁLY KÓRUS HANGVERSENYE. A debreceni Kodály Kórus augusztus 12-én Nyíratornyán hangversenyezik, augusztus 14-én pedig a debreceni Nyári Egyetemen ad zárókoncertet. A kórus ebben a hónapban az említettek kivül még Pannonhalmán, Balatonbogláron és Tihanyban ad összesen négy hangversenyt.

ÚJ AUTOGYÁRAT TERVEZNEK LENGYELORSZÁGBAN. A lengyelországi Poznanban új autógyár építését tervezik, ahol a Tarpan nevű használati gépjármű gyártják majd néhány év múlva. A járműből em 20 ezer darab előállítását vetik terbe.

TV-HÁZASSÁG. Gyoda japán városban április óta a házasságkötvetés eddig egyedülálló és rendkívül bevált formáját alkalmazzák. A férjet vagy feleséget kereső ügyfél családi és életkörülményeiről „vallomást” tesz egy kamera előtt, majd az így rögzített képsorokat megtekintheti a többi párkereső. Meg kell jegyezni, hogy Japánban vidéken amúgy is ritka a házassággal végződő spontán ismerkedés, és a fiatalok felének a jövődöbélit a szülők szemelik ki.

PAL GYULA FESTOMŰVESZ KIÁLLÍTÁSÁT nyitja meg dr. Tóth Ervin Kabán, a művelődési házban augusztus 12-én 17.30 órakor. A kiállítás augusztus 20-ig tekinthető meg, naponta 8-tól 18 óráig.

MEGVADULT ELEFÁNTOK. Egy megvadult elefántcsorda valóságos ármokfutásnak volt színtere a napokban Nepál keleti vidéke. A kiéhezett állatok olyan vadul kutattak eleség után, hogy a falvakban többszáz kunyhót letaroltak, és két embert agyontapostak.

A LENINVÁROS ÉS POLGÁR KÖZÖTTI ÚTSZAKASZON egy személygépkocsi elütötte Szabó Gyula 74 éves nyugdíjas, polgári lakos kerékpárost, aki sérüléseibe a helyszínen belehalt. A vizsgálat eddigi adatai szerint a kerékpáros figyelmenlélő a személygépkocsi elé kanyarodott.

HAJDÚDOROGON, a régi malom épülete mellett a homokdörbörben jäték közben a gödör fala ráomlott Seres László 12 éves hajdúdorogi fiúra, aki a helyszínen meghalt.

MOZI • TV • MOZI • TV

FELKAVART VÍZ (USA, 16). VIG de. 1.10, 1.12, du. 1.4, 6.1, 9. METEOR 3, 1.6, 1.8, KLINIKA 3.

A SÓLYOM NYOMÁBAN (NDK). APOLLO de. 1.10, 1.12, 1.2, du. 1.4, 1.6, 8. RUGY (India). VIG de. 1.2, MŰVESZ 1.3, 5, 1.8.

A BRILLIÁNSKIRÁLYNŐ BUKASA (szovjet). HIRADÓ de. 1.10, du. 1.8. HÁZASSÁGBÓL ELEGSÉGES (magyar). HIRADÓ de. 1.2, 1.2, du. 1.6. AZ EZÜST TÓ KINCSE (NSZK—jugoszláv). HORVATH A. 2.7.

CINÓM PALKÓ (magyar). METEOR KERT 8. KISÉRTET LUBLÓN (magyar). PETOFI KERT MOPR. 8.

TECUMSEH (NDK). VIG MESE 1.4, 6. CSILLAGSZEMŐ (magyar). METEOR MESE 3, 1.4, 6. KISFILM-ÖSSZEÁLLÍTÁS HIRADÓ 1.4, 1.5.

18.00 Telesport. 18.25 Papírjáról is híres... 18.55 Reklám. 19.05 Esti mese. 19.20 Idősekbelek is elkezdhetik... 19.30 Tv-híradó. 20.00 A fehér éjszaka melóitái. 21.35 Reklámújság. 21.45 Harlem. Svéd dokumentumfilm. 23.00 Tv-híradó 3.

BUDAPEST, 2. MŰSOR
20.00 Műsorismertetés. 20.01 Híres nyitányok. 20.35 Törökországi képek. 21.15 Tv-híradó 2. 21.35-23.00 Harmincéves az államosított magyar filmgyártás. Apa (magyar film).

POZSONY, 1. MŰSOR
10.00 Hírek. 10.05 Gúzpróba. Lengyel tévéfilm (ism.). 11.20 Dokumentumfilm a podbrzevali Sverma Vasgár szocialista brigádjának tevékenységéről. 12.20 Hírek. 13.35 A baráti hadseregek zászlói alatt. A Luftwaffe legyőző. Dokumentumfilm a szovjet légierő történetéről és jelenéről. 16.00 Szlovákiai kerékpáros körverseny. 17.10 A kerékpározás hete. Riportfilm. 17.20 Pionírhiradó. 17.35 Fecske. Pionírmozgás. 18.15 A szocialista munka hőse. 18.40 Esti mese. 18.50 Időjárásjelentés. 19.00 Tv-híradó. 19.30 Annuska, Jancsi és Lucia. Zenés tévéfilm. 20.00

A királypálma. Tévjáték. 21.30 Tv-híradó. 22.00 A rendőrség naplójából. 22.05 Az úton nem vagy egyedül. 22.10 Fiatalkor tevéklujba.

POZSONY, 2. MŰSOR
19.30 Zenei krónika. 20.05 Köztetés a VII-ről, 2. rész. 21.35 Természeti élelm. 22.05 Hírek.

BUKAREST
15.05 Iskolatévé. 15.50 Szabad időre ajánljuk. 16.25 Glóbusz: Ecuador. 16.45 Könnözőzene. 17.00 Költészet. 17.35 Festői Románia. 18.05 Szindbád, a tengerész. Folytatásos gyermekfilm. 18.30 Tv-híradó. 18.40 Fokjörkincünk. 19.25 Ifjúsági óra. 20.30 Szólata műsor. 21.20 Tv-híradó.

A NYÍREGYHÁZI RÁDIÓ MŰSORA
17.00-18.30 Hírek — Lapszemle — Időjárás — Hobbimikrofon — Beatablak — Táguló látóhatár. Gépesítés a dohánytermesztésben. Riporter: Veress Tibor — Nótásokor — Eszaktiszántúli krónika — King (Trinamon felvételeiből) — Hírösszefoglaló — Műsorlevezetés.